

**LABDARÚGÁS, MINT ESZKÖZ:
TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS
A TEHETSÉGGONDOZÁSBAN**

**„Labdarúgás, mint eszköz:
társadalmi felzárkózás a tehetséggondozásban”
című szakmai konferencián Békésen,
2024. szeptember 2-án elhangzottak leirata.**

Tartalomjegyzék

Bevezető	5
Szelei János	5
Surman László	6
Deákné Domonkos Julianna	11
Bemutakozások	14
Mezei István	17
Pisont István	24
Pisont András	27
Árgyelán János	33
Kiss János	36
Kérdések és válaszok	40
Szelei János	40
Árgyelán János	40
Pisont András	44
Pisont István	47
Mezei István	50
Kiss János	52
Szelei János	57

Pisont István.....	58
Árgyelán János.....	62
Szelei János	65
Kiss János	65
Pisont András	71
Szelei János	73
Pisont István.....	74
Kiss János	75
Szelei János	78

Bevezető

Szelei János

vállalkozási osztály munkatársa

Magyar Pütkösdí Egyház Országos Cigánymisszió

Először is szeretnék szeretettel köszönteni mindenkit a Magyar Pütkösdí Egyház Országos Cigánymissziójának képviseletében, a Reményhír Sportegyesület szervezésében megrendezésre kerülő „Labdarúgás, mint eszköz – társadalmi felzárkózás a tehetségpandozásban” című szakmai konferenciánkon.

Külön köszöntöm

- **Deákné Domonkos Julianna** képviselő asszonyt, Békés Város Önkormányzata Képviseelő-testületének tagját, kulturális tanácsnokot;
- **Surman Lászlót**, a Magyar Pütkösdí Egyház Országos Cigánymissziójának hitéleti-missziós főigazgatóját;
- illetve külön köszöntöm a sajtó megjelent munkatársait.

A konferencia nyitásként megkérem Surman Lászlót, a rendezvény házigazdáját, hogy tartsa meg köszöntőjét.

Surman László

hitéleti-missziós főigazgató

Magyar Püünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim! Egy bibliai verssel szeretném kezdeni a mai konferenciánkat.

„Tudjátok, hogy a versenypályán sok versenyző fut, de csak egyikük lesz a győztes, és ő kapja a díjat. Úgy fussatok hát, hogy győzzetek! Minden sportoló, aki a versenyre készül, nagy önuralommal végzi az edzéseket, és minden tekintetben fegyelmezetten él, hiszen meg akarja nyerni a versenyt, hogy megkapja a győztesnek járó koszorút. Az a koszorú azonban nem marad meg örökké, hanem elhervad. Mi ellenben olyan jutalmat fogunk kapni, amely örökké megmarad. Ezért hát, ami engem illet, úgy futok, hogy a biztos célt mindig a szemem előtt tartom. Úgy küzdök, mint az ökölvívó, aki pontosan eltalálja ellenfelét, és nem a levegőbe csapkod. Keményen megfegyelmezem és szolgálommá teszem hát a testemet, mint egy sportoló, mert nem akarom, hogy miközben az örömezenetet hirdetem, engem kizárjanak a versenyből.” (1Korinthus 9,24–27 [EFO])

Most volt az olimpia, hadd szóljak néhány gondolatot róla. Az olimpiai játékok története, eredete visszavezetve az ókori

Görögországból indult el, ahol hősies sportolók legendái tértek vissza négyévente az olimpia városába, hogy részt vegyenek az ókori világ legfontosabb atlétikai versenyén. Az olimpia először Kr.e. 776-ban került megrendezésre. Azonban az olimpián csak szabadnak született görög férfiak vehettek részt, női rendezvények ekkor még nem voltak, a stadionba be sem mehettek. A győztesek díjai pénz helyett babérlevelek koszorúi voltak. A nevüket dicsérték a bajnokoknak, tetteiket lejegyezték, hogy a jövő nemzedékek is tudjanak eredményeikről. A résztvevők célja nem volt más, mint hőssé, halhatatlanná válni. A résztvevők mindezért mindent egy lapra tettek fel, az egész életüket. Amennyiben a társadalmi esélyegyenlőséget vizsgáljuk, jól értjük, nem mindenkinek volt esélye arra, hogy halhatatlanná váljon. A sportolás ebben az értelemben nem tudott a kitörés részévé válni.

Hála Istennek, az eltelt évezredekben a társadalmi esélyek nagymértékben változtak, de talán még most sem lehetünk elégedettek. Azonban a mi feladatunk, amiért ez a találkozó is megrendezésre került, hogy megismerjük és éljünk azokkal az esélyekkel, amelyek előttünk vannak. Talán azért is, hogy mindannyian jól értsük: Pál apostol az élet fő céljának elérését, a mennyei valóságot számos esetben párhuzamba állítja a sporttal. Nem véletlenül, hiszen a sport az egyik legerőteljesebb eszköz arra nézve, hogy életcél

fogalmazzunk meg. Nagyon sok gyermek és felnőtt álma, hogy kiváló sportoló legyen, hogy világ és olimpiai bajnok legyen.

Tudjátok, hogy a versenypályán sok versenyző fut, de csak egyikük lesz győztes, és ő kapja a díjat. Úgy fussunk hát, hogy győztesek legyünk. A versenypálya nem más, mint az a társadalom, az az ország vagy nemzet, ahova mi születünk. Nincs szükség tudományos vizsgálatra ahhoz, hogy megállapítsuk, az indulási esélyek nem mindenben azonosak. Más a gazdasági helyzet, a sporttámogatások felosztása, más a fővárosban, az ország nyugati és keleti, vagy éppen délkeleti részén. Vannak sportágak, amelyeket sok család már nem tud megfinanszírozni sem, ha nem kap külső segítséget. Ez azonban mégsem jelenti azt, hogy nincs esély. Ha csak a futballt nézzük, ott van Farkas János, Kenesei Krisztián, Koszta János, Nagy Tibor, Kerekes Zsombor, Rostás Sándor, és nem utolsó sorban itt van közöttünk Mezei Pista bácsi, Pisont István, Pisont András, de ne hagyjunk ki senkit a mai nap résztvevői közül, velünk van még Árgyelán János és Kiss János.

Pál apostol azt mondja, úgy fussunk, hogy győztesek legyünk. Mennyire fontos, hogyha valamit művelünk az életben, akkor törekedjünk arra, hogy a legkiválóbbak lehessünk. A cél elérésének ára van, nagy ára van. Ha valaki nem szeretné megfizetni a győzelemnek az árát, sohasem lesz győztes. De mi ez az ár? A fegyelmezett életmód, a rendszeres edzés, a kitartás, a cél folyamatos szem előtt tartása, a hit abban, hogy amiért küzdök, az elérhető. Számos lemondás a

szabadidőről, a pihenésről, a finom ételekről, a szórakozásról. Pál apostol ezt mondja: *„Úgy küzdök, mint az ökölvívó, aki pontosan eltalálja ellenfelét, és nem a levegőbe csapkod. Keményen megfegyelmzem és szolgálommá teszem hát a testemet, mint egy sportoló, mert nem akarom, hogy miközben az örömuzenetet hirdetem, engem kizárjanak a versenyből.”* Mennyire fontos, hogy egy bajnok sportszerűen vívjon, megtartva a szabályokat legjobb tudása szerint, hiszen ha szabálytalan, kizárják és elvész az egész életen át tartó befektetés. Egy bajnok jutalma sok esetben a dobogó legfelsőbb foka, az ott eltöltött néhány perc, amikor a nemzeti himnusz érte szól, egy rövid ideig tartó népszerűség, egy érem és esetenként némi anyagi köszönet. Milyen érdekes, hogy egy ilyen győzelemért milyen nagy ár megfizetésére képes az ember. Ha az elmúló dicsőségért ilyen sok mindenre képesek vagyunk, mennyivel inkább szem előtt kell tartanunk azt a versenyt, aminek vége az örök dicsőség.

Talán mindegyik példája Jézus Krisztus élete, aki a mennyei dicsőséget hátrahagyva emberré lett azért, hogy utat mutasson az eltévedt emberiség számára, hogy győztesként célba jusson. Az ő élete pontosan arról szól, hogy beleszületett egy roncs társadalomba, ahol a saját népe a Római Birodalom kezének súlya alatt nyögött. Egy istállóban, állatok között, nem kórházban, nem szülőotthonban. Azt gondoljuk, hogy emberileg esélytelen onnan kitörni. Maga a születési helyzet, környezet sokszor determinálja az ember jövőjét. Mégis azt

látjuk, hogy volt egy mennyei koncepció, egy olyan koncepció, aminek súlyos ára volt. Ez az ár pedig nem kevesebb, mint az ő élete, hogy elérje célját, az emberek megmentését. Jézus célja az örökkévalóságról szól, hogy megmentse a halálra ítélt embert, és esélyt adjon az új életre. Ez az esély ma a mienk is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátok! Szeretettel kívánok önöknek, nektek egy igazán áldott, előremutató tanácskozást – az előadókat ismerve ebben részünk lesz. Isten áldja meg önöket!

Szelei János – Felkérem Deákné Domonkos Julianna képviselő asszonyt köszöntő beszéde megtartására.

Deákné Domonkos Julianna
képviselő, kulturális tanácsnok
Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

Nagy tisztelettel köszöntök én is mindenkit ezen a konferencián. Nagyon nagy örömmel fogadtam el a meghívást. Igaz, hogy néhány órával ezelőtt tudtam meg, hogy ma itt én önökkel találkozom. Először picit meg is lepődtem, mert egy csodálatos délelőttön vagyok túl, két intézményben tanévnyitó ünnepségen vehettem részt. A második intézményben, polgármester úr nevében tanév köszöntőt is mondtam, és erre a mai alkalomra én délutánra nem készültem úgy fel, mint ahogy általában képviselőként föl szoktam készülni. De nagyon nagy boldogság volt ismét idejőnnöm, hiszen amikor beléptem, egyrészt láttam, hogy nagyon jó helyen vagyok újra. Sok kedves arc, zömmel férfiak, de nem érzem magamat egyedül, hiszen jó néhány nőtársam is van még itt. És hát azt is el kell áruljam, hogy a misszió tevékenységét én nagyon régóta követem, és nagyon nagyra értékelem.

A misszió egyik vezetője – remélem nem fog neheztelni rám, ha elárulom a tisztelt jelenlévőknek –, Surman László nekem egykori kisdíakom, tanítványom, és nagyon büszke vagyok arra, hogy azokon a rendezvényeken részt vehetek, ahol ő is jelen van. Úgyhogy amikor ma

néhány szót váltottunk telefonon egymással, akkor meggyőzött engem arról, hogy itt a helyem, és hogy polgármester urat méltóképpen fogom tudni képviselni. Természetesen más kedves ismerős is van itt, hiszen az elmúlt néhány évben én még pedagógusként dolgoztam, iskolaigazgatóként, és ahogy beléptem, láttam a közelmúltban tanítványomat, aki azóta már, mióta én már nem dolgozom az iskolában, még több sikert ért el, úgyhogy neked is ezúton is gratulálok nagy szeretettel. És hát természetesen a társintézményben, a Reményhír Intézményben tanító kollégát is, mintegy megerősítésképpen láttam, hogy itt van és jelen van. Sőt, amikor én egy röpke ebédet követően útra keltem, és elmondtam a férjemnek, hogy hova készülök, és meghallotta Pisont István nevét, akkor azt mondta, hogy „De hát én ővele még fociztam.” Szóval ő a „Deka”, a Deák János, remélem, hogy ez a név ismerős lesz, úgyhogy most már úgy érzem, hogy tényleg itt a helyem.

A közelmúltban a Reményhír Kupán részt vehettem, és egy rövid megnyitó beszédet mondhattam, illetve a díjátadásban is részt vehettem, és én úgy gondolom, hogy itt most fölgyorsultak az események, és én végtelenül nagy örömmel látom azt, hogy itt napról napra, hétről hétre újabbnál újabb ötletek valósulnak meg. Nagyszerű pályázatokat írnak, nyernek az itt dolgozók. Békés városa, én azt hiszem, hogy nagyon-nagyon büszke lehet arra, hogy ez a missziós tevékenység most már úgy kinőtte magát, hogy talán már azt

mondhatom – és biztos, hogy jogos –, hogy nemzetközi hírű, tehát már az ország határát réges-régen túllépte ez a tevékenység. Én ahhoz a munkához kívánok nagyon jó erőt és egészséget minden itt tevékenykedőnek, aki ebben oroszlánrészt vállal.

Végtelenül örülök annak, hogy itt az első sorban olyan emberekkel is megismerkedhetem a mai nap folyamán, akik az életútjukról néhány szóban tájékoztattak engem, illetve fogok hallani érdekes dolgokat, hiszen tudom, hogy egy beszélgetés követi majd az én köszöntőmet. Én még egyszer nagyon köszönöm, hogy itt lehetek, érdeklődéssel fogom a konferenciát hallgatni, és viszem ennek a mai rendezvénynek a jó hírét.

Jó tanácskozást kívánok, és köszönöm szépen, hogy itt lehetek.

Bemutakozások

Szelei János – Köszönjük szépen a szép köszöntő beszédeket. Rátérnénk akkor a kerekasztal beszélgetésünkre. Először is nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm meghívott vendégeinket, akik ezen a beszélgetésen részt fognak venni. Egyesével kihívnám őket. Kérlek benneteket, hogy foglaljátok el a kint lévő széket a beszélgetéshez.

Először is nagy szeretettel köszöntöm

- **Mezei Istvánt**, a magyar cigány labdarúgó-válogatott alapítóját;
- **Pisont Istvánt**, a Budapest Honvéd egykori klasszisát, 31-szeres válogatott labdarúgót;
- **Pisont Andrást**, a Cigány Közösségek Szövetsége – röviden CIKÖSZ – szakpolitikai kabinetjének tehetséggondozásért felelős vezetőjét,
- **Árgyelán Jánost**, a Békéscsaba Előre legendás játékosát, aki 1993-ban az Év labdarúgója lett;
- és végül, de nem utolsó sorban **Kiss Jánost**, a gyulai Grosics Labdarúgó Akadémia szakmai vezetőjét.

Nagy örömünkre szolgál, hogy elfogadták meghívásunkat, és jelenlétükkel megtisztelik a mai eseményt. Bízunk benne, hogy a konferencia végére mindenki új ismeretanyaggal lesz gazdagabb, és

bővíteni tudjuk a hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozó szakemberek tudását.

A köszöntéseket követően rátérünk konferenciánk programjára, amint egy kerekasztal-beszélgetés formájában valósítunk meg. A beszélgetés során kötetlen sorrendben követnék egymást a témához hozzászólni kívánók. Kérdésfeltevésre a konferencia végén kerül majd sor, akkor biztosítunk időt arra, hogy lehessen kérdezni a beszélgető vendégeinktől.

A labdarúgásról szerintem a végtelenségig tudnánk beszélgetni. Nagyjából egy másfél órányi időnk van erre a beszélgetésre. Biztos vagyok benne, hogy ez nagyon szűk időkeret arra, de ezt az időt használjuk majd föl, illetve majd a végén egy negyedóra körülbelül lesz a kérdésfeltevésekre.

Kis bevezető után kezdjük is el a beszélgetést. Témaindítónak egy általános kérdést tennék föl, amire szeretném, ha mindenki egyesével válaszolna. Egy picit úgy válaszoljatok, hogy mutassátok be önmagatokat, vannak itt fiatalok, vannak itt olyanok, akik nem biztos, hogy ismernek benneteket. Néhány gondolatban szőjétek bele azt, hogy kik vagytok, mit csináltatok, honnan jöttetek, hogy kötődtek a labdarúgáshoz, és ez is lenne az elsődleges kérdésem. Mit jelent a ti életetekben a labdarúgás, hogyan ismerkedtetek vele, miként

köteleződtetek el mellette, illetve mit értetek el benne? Pista bácsi, kezdjük, és szerintem menjünk végig.

Mezei István

a magyar cigány labdarúgó-válogatott alapítója

Hadd köszöntsek minden résztvevőt, és nagyon köszönöm, hogy itt lehetek, és köszönöm a Missziónak, és azt hiszem, hogy annál boldogabb nem lehetek, ahogy most vagyok. Gyerekkoromban is már volt csapatom – gyöngyöspatai vagyok, ott születtem Gyöngyöspatán, Heves megyében –, és már akkor, gyerekkoromban is a cigánytelepen összegyűjtöttem a csapatot. És mi, cigánytelepi gyerekek végigvertük az egész falut. És akkor úgy elgondolkodtam rajta. Az iskolába bekerültem, ott is csapatkapitány voltam, ott is mindenhol megjelentünk, ahol kellett. Sőt, partizánmunkát végeztem, mert átvágtam a tanárt azzal, hogy nem megyünk mi révére futballozni, de elmentünk, de kikaptunk. Úgyhogy ez is volt. Én azt hiszem, hogy egyetlen fontos, hogy itt vagyunk, és igazán higgyék el, mi magyarok vagyunk. Magyaroknak születünk ebben a hazában, és bízom abban, hogy be is fogadtak bennünket.

Én a cigányválogatottat 1994-ben megalakítottam, de marha szerencsém volt. Így mondom, ahogy Puskás Öcsi bácsit mondta nekem, „Te cigánygyerek – azt mondja nekem – marha szerencséd van.” Mondom, „Még egyszer mondja!” „Cigánygyerek – azt mondta –

marha szerencséd van.” Mert én itt voltam, ott volt, mondhatnám úgy, hogy az Aranycsapat tagjainak a fele, abban az irodában, ahol én megkerestem a Benkő Laci bácsit. De Benkő Laci bácsi tiszteletére álljunk fel, mert őnála nélkül nem lett volna magyar cigányválogatott, és büszkének kell lenni, hogy őneki a felesége cigány volt. Méghozzá Kiss Károlynak, a híres cigányzenésznek volt a lánya, és sajnos egy balesetben meghalt a lánya is, meg a felesége is. Ő is súlyosan megsérült, de ember maradt. Mert azt mondom én, Istennek a rendelkezésére vagyunk mi emberek, de hogy emberek maradjunk, az rajtunk múlik, senki máson.

És akkor elkezdem azt, hogy cigányválogatott. Találkoztam egy mankóval jövő cigánygyerekekkel. Emlékszel rá, amikor mentünk Belgiumba, és kijöttél egy mankóval? El volt törve a lába. Ránéztem, elkezdtem gondolkodni egy kicsit, csak kicsit, nem nagyon sokat. Ez a Pisont, ez igen, ez a király – az is volt. Magyarországon kevesen tudják, hogy két ember volt olyan, aki elfogadta. Volt több is, de azért kettő az igen. Árgyelán is elfogadta, hogy ő cigány, meg Farkas Jancsi. Farkas Jancsi, Szepesi, ezek cigánygyerekek voltak.

De volt egy csodálatos ember, aki nem a focival foglalkozott. Mit gondolnak, ki volt, aki a világot megverte, olimpiai bajnok lett? Papp László, ő is cigány volt, és büszke vagyok rá, mert velem járta a fél országot. Úgy tudtam meg, hogy cigány, elmentünk Szlovákiába, és azt mondta nekem, hogy „Pista, vigyél már el olyan helyre, ahol muzsikát

lehet venni!" Szóltam az egyik cigánynak, hogy hol lehet muzsikát venni. Azt mondja, „Gyertek velünk!”, elmentünk. Megfogta a hegedűt, és elkezdett muzsikálni. Mondom neki, hogy „Laci bácsi, hogyhogy te muzsikálsz?” Azt mondja, „Hát én romungró vagyok, more.” „Romungro?” „Igen.” Őneki az apja híres cigányzenész volt. Elmesélte azt is, hogy milyen nehéz volt elmenni edzésre, mert annyira figyelte mindig, hogy mikor milyen monokli van rajta, szóval ez elárulta, hogy hol volt. De ő nem félt senkitől. És még azt is tudni kell, hogy ki találta fel a kesztyűt, a bokszkesztyűt. Egy angol cigánygyerek, aki végigverte a világot. A cigányról nem beszélnek – mert nem magyar volt. Papp Laciról se beszéltek, ő se mutatta meg, hogy ő cigánygyerek, de magyar volt.

Mi igenis magyarok vagyunk. Talán túlságosan is magyarok akarunk lenni. De hagyják meg nekünk azt, hogy önökkel együtt, kézen fogva ezt az országot építsük. De építeni csak úgy tudunk, hogyha magukkal együtt jó alapot rakunk le a fiataljainknak, gyerekeinknek, az iskolában, a fociban, és akadémia is kell, szükségünk van akadémiára. A környező országokban vannak akadémiák. Szép dolog ez, hogy a magyarokkal foglalkozunk ott is, de jó lenne már, hogyha a cigánygyerekek is akadémiákon megjelenének.

Mert voltak olyanok, hogy a Honvédban én elhelyeztem cigánygyerekeket, vagy Felcsúton. Jöttek sírva a cigánygyerekek, hogy „Pista bácsi, baj van.” „Mi?” „Kirúgtak bennünket.” Mondom, „Mit

csináltak?” Nekik mentem rögtön az én stílusommal, hogy „Hogyhogy nem tudatok viselkedni?” Elmondták a gyerekek, én leültem, sírtam. Most itt nem akarom elmondani. Nagy gondok vannak, voltak akkor is, meg most is.

És akkor visszakérdezek: jó magyarokra van szükségünk? Igen. Hogyha háború lenne, mint ahogy a Gáspár Győzike mondta, mennénk harcolni? Muszáj volna mennünk harcolni, mert mi magyarok vagyunk. Tiszteljük azt, hogy magyarok vagyunk. Mert önök is tisztelnek bennünket abban, hogy ide születtünk, és magyarnak születtünk. Amit itt hallottam, nagyon nehéz erről beszélni, mert itt is hallottam egy-két mondatot arról, hogy milyen fontos a misszió, milyen nagyon fontos. Azt mondjuk, hogy Krisztus is baloldali volt, mert a szegényeket segítette. Mindent megtett a szegényekért. Értünk is imádkozott. Úgyhogy Isten nevében bántsuk magunkat, vagy bántsuk a cigánygyereket? Isten nevében? Isten nevében ítélezünk? El kell ezen gondolkodni. Merjük azt kimondani? Nem merjük kimondani az Isten nevét. Mert Mózes sem találkozott vele, még mi sem, de fogunk veled találkozni. Bízunk benne, mert ha nem bízhatunk az Istenben, akkor kiben bízunk? Egymásban. Meg kell fogni egymás kezét. Szorosan kell megfogni egymás kezét, és ezt az országot meg kell védeni mindentől. De hogy tudjuk megvédeni? Ha összefogunk. Hogy tudjuk megvédeni gonosztól? Mert gonosztól kell megvédeni, nem mástól, a gonosztól.

Én azt szoktam mondani, hogy nem csak Anti-lop. Ismerik ezt a szót? Meg akkor, amikor azt mondják, hogy a cigány vezetőink ellopták... De ki hagyta? Ki volt az, amikor megengedik azt, hogy nincsen cigánygyerek az akadémiákon, nincs az iskolában olyan oktatás, aminek kéne lenni, mert szükségünk van az olyan oktató tanárookra, mint nekem volt tanárom. Szükségünk van rájuk. Akkor hol vannak azok a tanárok? Ki az, aki ma megtanítja a gyerekeinket? Ki? Úgy fognak cselekedni, hogy kizavarjuk, ha beszélgetnek, vagy ha sugdolóznak, kizavarjuk?

Elmondok egy esetet. Gyerek voltam, hittanra akartam menni, mindenhogy meg akartam tanulni imádkozni. Volt ott egy nagy hajú pap, odajött és pofon vágott. Megráztam a fejemet, felugrottam és visszarúgtam neki, szó szerint. De hibáztam, nem kellett volna visszarúgnom. Következő hittanórán ő keresett meg engem. Azt mondta, hogy „Ülj le fiam! Most kapol még két pofont, ha úgy gondolod, de neked itt a helyed velünk. Most megtanulsz imádkozni.” Megtanultam imádkozni, Istenhez fohászolni. És a magyarokkal mindig jól voltunk, a magyarsággal mindig is együtt voltunk. Hát, ezer éve indultunk el Indiából, lehet, hogy a magyarokkal körülbelül 800 éve itt vagyunk. De ezt a történelem nem akarja mondani, a történelem egészen mást mond. De visszakérdezek: a magyarok tudják, honnan jöttek? Biztosak benne? Mi biztosak vagyunk, hogy Indiából jöttünk, és nekem azt

mondták Indiában, hogy a magyarok, a zsidók együtt indultak el ebbe az országba. Hát akkor focizni is együtt induljunk el a pályákra.

És volt olyan, hogy a rendőrök – a rendőrségtől vagyok én nyugdíjas –, a cigánygyerekek után szaladtak, mentek, és én megmondtam az akkori rendőrkapitánynak, a Pintér miniszter úrnak, hogy a gyerekek után a pályán futkossunk. Mert a cigánygyerek meglátta a rendőrt, szaladt, meglátta a rendőr a cigánygyereket, utána szaladt. Hát a pályán... és megoldottuk a dolgokat. Meg a Honvédelmi Minisztériumban is megoldottuk, amikor a bőrfejűek egymást ütötték, vagy agyon akarták lőni. Én azt mondtam a Für Lajosnak, a miniszternek, hogy „Bízzál benne, mi megoldjuk!” Megoldottuk, a rendőrségnek is megoldottunk. Csak az volt már az a gond, hogy mindig megvertük a rendőröket, állandóan mi győztünk.

Akkor elkezdünk gondolkodni: tisztelni, becsülni kell egymást, és segíteni. Segíteni egymást, és segíteni a gyerekeinket, unokáinkat, mert aggódók értük, mi lesz velük. Mert ha tehetséges, mint Pisont vagy Farkas Jancsi – de mondhatnánk sorban húsz nevet –, de ha mi nem teszünk érte, Pisont, uram, ha mi nem teszünk érte, és magukkal együtt, ezekért a gyerekekért, akkor drogosok lesznek, vagy börtöntöltelékek lesznek. Melyikre van szükségünk? A rendes emberekre. Egy anya, amikor megszüli a gyereket, mit mond? „Isten nevelje fel” – de anya is neveli, azzal együtt. Nekünk mindent meg kell tenni azokért a gyerekekért, akik megszületnek. És én kívánom, hogy

együtt fogjunk össze, együtt tegyünk meg mindent. És higgyék el, hogy mi, cigányok nagyon akarunk. Azaz, hogy a lelkünk sír azért, hogy befogadjanak a magyarok bennünket, mert még eddig nem fogadtak be, úgy, ahogy kellene. A sporttal, mindennel.

És ha sportolni akarunk, akkor együtt kell menni. A cigányválogatott nem csak cigány válogatottakból áll. Így van? Azt hiszem, nem csak cigánygyerekek voltak, nem, cigánygyerekekkel együtt. Összefogtunk az országért, és végigvertük Európát. Hihetetlen! Elmentünk Brazíliába, nyertünk három tornát. Sao Paulóban a világbajnokságot nyert 19 éves gyerekekkel futballoztunk és megvertük őket. Szó szerint mondom, azért mondom, hogy megvertük őket, mert ha a tizenegyest a Vitézi berúgjuk, akkor mi nyertünk, de hát döntetlen lett. De hát ki ellen? Világbajnokságot nyert csapat ellen.

Sok olyan van, amikor tényleg el kell gondolkozni. Merni kell a tükörbe belenézni. Megtettünk egymásért mindent? Szeretjük mi egymást? Tudunk egymásra mosolyogni? Mert a futballistáimnak is azt mondtam mindig: „Még te nem tettél meg semmit, mert a pályán kell megtenni. Te tudsz futballozni, te vagy a legjobb!”, és ő is volt a legjobb.

No, sokat tudnék beszélni erről, most bocsásson meg. Örülök, hogy itt lehetek önök között, és sok van bennem olyan, amit el kéne mondanom, de majd legközelebb. Akkor hajrá magyarok! Köszönöm.

Pisont István

31-szeres válogatott labdarúgó,
a Budapest Honvéd FC egykori klasszisa

Köszönöm szépen én is a Missziónak a meghívást. Pisont István vagyok. Szeretettel köszöntök én is mindenkit. Én 1970-ben születtem Orosházán, Gádoroson nőttem föl, öt gyermek közül a középsőként nevelkedtem. És édesapámnak igazából az az indító erő, illetve az a közeg, ami minket körülvelt Gádoroson, az egy olyan indítást jelentett Bandinak, illetve nekem, az öcsémnek és minden olyan kis cigány fiúnak, aki nagy szenvedéllyel űzte ezt a játékot. És természetesen a mai napig ez kitart, hiszen ebben vagyunk, ebben a közegben dolgozunk, és nagyon boldogok vagyunk, hogy ezt a pályát választottuk, hiszen azt gondolom, hogy megvolt a kellő támogató közeg, ami az édesanyámék részéről érkezett, a családtól érkezett. Buzdítottak, hogy ezt a tehetséget felszínre kell hozni, és a lehető legmagasabb szintre, ahogy ők természetesen tudták segíteni abból a nehéz helyzetből, amiben éltünk. Egy cigány családban, ahol tényleg mindent meg kellett becsülni, hogy fel tudjunk nőni egyáltalán, illetve majd később ezt a pályát választani. Hiszen azért nem volt könnyű egy édesanyának, egy édesapának ezt felnevelni, illetve támogatni, hiszen azért majd később

biztos szó kerül arról is, hogy ez a tehetséggondozás hogyan történhetett az én sorsomban. Hát majd el fogom mesélni, hogyha lesz erre mód, lehetőség, és akkor azokat a tapasztalatokat is le lehet venni.

De összességében nagyon boldog vagyok, hiszen a nemzeti válogatottig is eljutottam, külföldre tudtam kerülni, mint profi játékos. Úgyhogy nagyon-nagyon boldog vagyok, és büszke arra, hogy egy ilyen teljesítménnyel a hátam mögött véget ért a pályafutás valamikor. És utána az edzői pályára léptem, ahol dolgozhattam a korosztályos válogatottaknál, majd később a Budapest Honvédnál, mint felnőtt csapat edzője, és most Zalaegerszegen dolgozom pályaedzőként. Úgyhogy nagyon sok tapasztalatot szereztem az elmúlt időszakban, és természetesen ez folyik a mai napig, hiszen az élet egy nagy tapasztalatszerzésről szól, úgyhogy ezt próbálom minél hasznosabban.

Nagyon örülök Pista bácsinak, hogy együtt vagyunk, hiszen a cigányválogatottnál is, bár elfoglaltságom miatt keveset tudtam ebben részt venni, de nagyon megtisztelő volt minden egyes alkalommal hozzá csatlakozni, hiszen tényleg arról szólt, hogy azok a gyerekek kapjanak lehetőséget, hogy fölfigyeljenek rájuk. A keze nyomai ott vannak ebben, a szíve, a verejtéke ott van ebben a munkában, és mi Bandival, illetve mindazokkal a cigány játékosokkal, akik valamilyen szinten mindig csatlakoztak ehhez a társasághoz. Egy nagyszerű közösség, legfőképp közösség, és mellette nagyszerű élményekkel gazdagodtunk, úgyhogy majd erről is mesélünk nektek. Köszönöm

szépen, hogy itt lehetek. Örülök, hogy fiatalok is vannak itt. Bízunk benne, hogy többen fogjátok egy kicsit ezeket a tapasztalatokat átgondolni, meggondolni, majd úgy pályát választani, vagy maradni szenvedéllyel ebben a futballban, hogy tovább tudjátok vinni ezt a csodálatos játékot. Úgyhogy köszönöm szépen én is.

Pisont András
tehetséggondozásért felelős vezető
Cigány Közösségek Szövetsége

Jó napot kívánok! Pisont András vagyok. Nagy szeretettel köszöntelek benneteket. Nagyon öröm számomra, hogy itt lehetek a mai rendezvényen, és pláne úgymond annak örülök, hogy ma itt együtt tudunk lenni, és valamifajta élménybeszámolóval tudunk egy kicsit gazdagabbá tenni, a mi pályafutásunkról, cigányember létünkéről, hogy igazából itt a sport által mit értünk el, honnan indultunk, egy kicsit közelebről megismertek bennünket. Ugye, Pista már az előzményekhez elkezdte mondani, hogy igazából hol nőttünk föl, honnan szakadtunk ki, és úgymond számomra, mint legidősebb testvér – mi öten vagyunk testvérek –, úgy gondolom, hogy az a labdarúgás iránti szeretet, még akkor anno Szappanos Miska bácsi, a keresztapukám indított egy serdülő bajnokságot, és onnan indult ez az egész pályafutás, ez a sport iránti szeretet. De ehhez kellett iskolatársak, cigánygyerekek, ahol úgymond egy csapatot, egy közösséget tudtunk építeni, ahol elkezdtuk az alapismereteket megismerni, és itt egyetlen lehetőségünk volt: csak a focipálya. De azt 24 órában, ha lehetett volna, akkor azt éjjel-nappal úztuk, és

szenvedéllyel, alázattal. Hát, ezt nem lehet elmondani. Hál' Istennek nagyon sokan is élnek még a mai napig is, és valamikor találkozunk, és élménybeszámolókkal, élményekkel visszagondolva, van történetünk arról, hogy igazából mi egymás közt mit tudunk beszélni. Majd ebben egy pár gondolatot a mai fiatalság felé is szólok.

És ugye a pályafutásom onnan indult el. A tehetségem egyből kibontakozott, mert 14 évesen már a Gádoros megye első osztályú csapatában, felnőtt bajnokságában játszottam. Ott, szinte azt lehet mondani, ez egy nagyon gyors történet volt a pályafutásomban. Akkor, 16 évesen Orosháza ellen játszottunk egy magyar kupamérkőzést, ahol az akkor NB II-ben játszó Orosházának négy gólt sikerült rúgnom, és úgymond továbbmentünk. Akkor Rábai Laci bácsi azt mondta, hogy ha török, ha szakad, ezt a gyereket ki kell vinni, és 16 évesen, úgymond profi játékosná váltam, és onnantól kezdve valahol a szakmai pályafutásom, a sportkarrierem rendben is volt. Szinte azt lehet mondani, hogy pályafutásom alatt Orosházán az a karrier, meg ami ott akkor körbevett, az a milió, az valahogy nekem egy álom volt. Álom volt egy Békéscsaba négy év után egy NB I, az szintén egy álom volt. Megpróbáltam cigánygyerekként úgymond beilleszkedni, beleállni abba, a sport iránti szeretetből kifolyólag, csak ugye nem voltak megfelelő hátterek, nem volt az, aki föl tudja karolni, nem volt, aki oda tudja menni mellém. Sajnos nehézségek voltak, de azt lehet mondani, hogy valahol egy kicsit otthonról is hozott történet volt ez,

mert a családi életünkben – visszamegyek a családi élethez – 15 évesen családfenntartóvá váltam, mivel a szüleink elváltak, és ott egyetlenegy dolog volt, hogy „Te vagy a legidősebb gyerek, és neked el kell menni dolgozni, pénzt kell keresni és a testvéreidet fel kell építeni.” Ugye ez anyunak is egy nagy segítség volt, és az volt a lényege, hogy együtt legyen a család, együtt maradjon a család. Ez volt egy fő szempont.

Hál' Istennek úgymond mindig mellettem volt a Jóisten, mindig ott segített, és mindig volt egy olyan személy, aki fölkarolt, és úgymond mindig utánam tudott nyúlni, és pályafutásom alatt azt lehet mondani, hogy át tudtam mindig a nehezen libbenni. És azt éreztem, hogy amikor úgy egyedül éreztem magamat, mindig volt valaki, aki segített. Mindig valahonnan jött egy segítség, és akkor „Oké, nem sikerült az NB I, semmi gond. Akkor gyere Szarvasra, mert ott megtalálod a módját, a segítséget.”

És ugye majdnem, hogy azt lehet mondani, hogy majdnem a felnőtté válásáig az volt, hogy a családcentrikusság volt a lényeg. Ugye otthon anyukám egyedül volt, beteg volt, ugye a testvéreim, azok még tanultak, Pista akkor még pont középiskolába járt, és nagyon akarták volna több helyre is elvinni, hogy menjen focizni. Anyunak törvénye volt az, hogy „Addig sehoval, míg nem járod ki az iskolát, majd az iskola után mész.” De ez volt a Ricsinél is, és valahol, mint legidősebb gyerekként, ezt tiszteletben is tartottam, és úgymond a támogatás, a

segítségnyújtás, ez volt bennem és ez dolgozott bennem. És a pályafutásom különböző csapatokban NB II-es szintig ment el. Azt mondom, hogy nagyon szép volt, jó volt, sikerekkel, élményben gazdag pályafutásom van.

Pályafutásom után én is szintén az edzői tevékenységben elkezdtem dolgozni. Gyerekekkel foglalkoztam, és Pista bácsi egyszer adta az ötletet nekem a Népstadionban, amikor ott voltunk a cigányválogatottnál, és akkor azt mondja, „Gyere csak Pisont!” Ricsivel voltunk akkor. Emlékszel? Úgy gondolom, amikor Ricsinek volt egy jó szakmai tanácsa, és akkor hirtelen azt mondta: „Ricsi, te vagy az edző”. És akkor úgymond jött ez nekem, a foglalkozás a gyerekekkel. Amit én tapasztaltam, és azt a segítségnyújtást, amit én kaptam, azt megpróbáltam átadni, megpróbálom a mai napig is átadni nekik.

Viszont történt az életünkben egy olyan történet, már felnőttként, már Pistának a pályafutása is vége volt, Ricsinek is megvolt a pályafutása vége, az enyém is, és úgymond megtaláltuk a Pisont István Alapítvány tehetségprogramot, ahol hál' Istennek találtunk megfelelő forrásokat, ahonnan elkezdünk építkezni. Ez 2015. óta működik a mai napig is, ahol olyan szinten vagyunk kint, hogy az egész országban scoutot (játékos-megfigyelés) végzünk. Most már megvannak a scoutos embereink, ahol össze tudjuk hozni ezeket a gyerekeket, és olyan élményeket tudunk nekik biztosítani, hogy a Fradi központba, a Honvéd központba be tudunk menni, vagy Debrecenbe,

Balmazújvárosba, a nagyobb komplexusokba. Igazából példaképeket tudunk nekik adni, és úgymond egy valamifajta irányvonalat tudunk nekik adni, ahova esetleg el tudnak menni.

Mert próbáljunk álmodni. Én üzenném itt a gyerekeknek, akik itt vannak, próbáljatok nagyot álmodni és azt az álmot megvalósítani – én azt hiszem, hogy ettől nagyobb nincsen – és annak az álomnak élni. Ha ezt meg tudod csinálni, akkor sikeres ember vagy. És én úgy gondolom, hogy az alapítványon keresztül nagyon sok tehetség jön, éves szinten azt lehet mondani, hogy 150–200 gyerekkel foglalkozunk az ország különböző területéről, összejövünk két-három napra, és ott sorsok vannak, élmények vannak. Vannak nagyon szomorú sorsok is. Úgyhogy ez egy külön műsort is megérdemelne, a mi munkásságunk, csak az alapítványban, hogy mik történnek.

Úgy gondolom, hogy a mi részünkről ez egy nagy boldogság, hogy ezeknek a gyerekeknek – lehet, hogy nem lesz tehetség, de – adtunk egy-egy jó pillanatot az életükbe. Csak egy példát mondok, hogy tavalyelőtt a Fradi Múzeumban voltunk, a Bánki Dodóval nagyon jó a kapcsolatunk, és a Fradi központban voltunk kint, de viszont megadták nekünk a lehetőséget, hogy bemenjünk az öltözőbe, a Fradi öltözőbe. Tátott szájjal voltak a gyerekek, meg a múzeumban, meg ott az egész Fradi-milióban, hogy egyszerűen a fűre nem lehetett bemenni, de ezek beszaladtak, és úgy kellett leküldeni őket. Azt mondták, hogy az életükben nem fognak odakerülni soha, de most ők bemennek. De

viszont ezt az élményt megadni ezeknek a gyerekeknek: lehet, hogy az életben nem fognak odakerülni, de ők azt mondhatják, hogy én ott voltam. És ez nekünk már többet ér. Úgyhogy köszönöm szépen.

Árgyelán János

a Békéscsaba Előre egykori legendás játékosa
1993-ban az Év labdarúgója

Köszöntök mindenkit. Nagyon szépen köszönöm a meghívást. Árgyelán János vagyok. Én Gyulán születtem, és a gyulai csapatban kezdtem el focizni, aztán átkerültem Békéscsabára. Nekem rosszabb volt a helyzetem, mert a szüleim nem támogatták ezt a fajta sportot, mert nagyon szegények voltunk, és azt mondta apukám, hogyha még egyszer szétrúgom a cipőmet – ugyanis nem tudnak újat venni –, akkor eltöri a lábamat. Én akkor megfogadtam, hogy Magyarország legjobb játékosa leszek, és '93-ban sikerült.

Nem volt egyszerű, én azt is mondhatnám, csak ennek az egy sportnak köszönhetem, hogy a mai nap szenzációs életem van. Ez volt az egyetlen út, amivel nem a börtönbe, hanem a normális világba tudtam jönni, mert ezek a csapatok, ahol játszol mindig egymás után, ahogy mondta Bandi is, hogy nagyon sokat segítenek, nevelnek, megtanítanak sok mindenre, és én is mindent ezekben a csapatokban tanultam meg. Először Békéscsabán, aztán a Honvédban, aztán az Újpestben, aztán Dunaszerdahelyen, aztán Ausztriában játszottam nyolc évet, Szombathelyen játszottam. Szóval mindig kellett

alkalmazkodni valakihez, mindenkitől tanultál valamit. Szenzációs volt ilyen sok emberrel játszani. Így az egész országban nyilván akárhová megyünk, most mindenhol ismernek.

Én ugyan elvégeztem az összes edzői tanfolyamot szinte, de nem dolgozom a futballban. Nekem van egy-két vállalkozásom, amit csinálok. Szívesen vennék részt benne, de nekem ez a mai oktatási rendszer, megmondom őszintén, nekem nem tetszik, és nem voltam hajlandó ebbe beleőrlődni. Nekem teljesen más elképzeléseim vannak a tehetségkutatásról, -gondozásról. Nekem még mindig egy kicsit ez a nosztalgikus érzésem, hogy így lehet futballistának lenni, és ezek a régi történetek nekem így hiányoznak a mai világból egy picit. Meg az, hogy tényleg ez a kitörési mód, hogy ez egyfelé vitte az embereket, csak a sporttal tudtunk annak idején kitörni, más lehetőségünk nem volt. Most azt látom, hogy inkább minden gyerek sportolhat, minden gyerek megkap mindent. Olyan akadémiák vannak, hogy egyszerűen elképesztő, de nem látom a másik oldalt, nem látom azt a küzdeni akarást, nem látom bennük azt, hogy igazán odatennék magukat, és csak ez lenne az egyetlen lehetőségük, ezért én nem is veszek részt ebben az egészben.

Nagyon sajnálom különben, de én szerintem több ilyen összejövetelet kéne szervezni. Rengeteg olyan játékos van még rajtunk kívül is, aki el tudná mondani és bele tudna szólni – szerintem – nagyon erősen ebbe az egészbe, de nincs ilyen. Én hiányolom

Békéscsabán, és hiányolom a csapatoktól azt, hogy a régi játékosokat odahívják egy kicsit az öltözőbe, beleszólhassanak a szakmai munkába. 500 méterre lakom Békéscsabán az Előre pályától, ahol a legnagyobb sikereimért értem el szinte. Jó, nem, inkább Újpesten, de nyilván Békéscsabán az a csapat, azt mindenki tudja, hogy milyen volt. Szóval ott lakok 500 méterre, és annyit nem mondanak, hogy gyere már ki egy meccsre, vagy valami. Hát nem tudom, valami megszakadt, valami nem úgy történik, ahogy régen.

Pista bácsira visszatérve, én is rengeteget találkoztam az Öcsi bácsival, a Puskás Öcsivel, amikor a Honvédban játszottam, ugye bejött minden meccs előtt: puszi, puszi, „Gyerekek, a Honvédért!” Magyar Kupa győztes vagyok a Honvéddal, a 90. percben fejeltem a győztes gólt. Olyan barátaim, szurkolóim maradtak ott, akik mai napig küldenek üzeneteket a születésnapomra mindenhol. Valami megszakadt bennem egy kicsit valamikor, és nem tudom, hogy mikor. De majd ha lesz valami kérdés, akkor szívesen válaszolok. Köszönöm.

Kiss János

szakmai vezető

Grosics Labdarúgó Akadémia, Gyula

Sok szeretettel és tisztelettel üdvözlöm a konferenciának a résztvevőit. Itt az előttem lévő hozzászólásokban már nagy mértékben tájékoztattak bennünket valójában a magyar labdarúgásnak a problémáiról, még ha csak árnyaltabban is. Én, hogyha majd meg fogják kérdezni, és olyan kérdéseket kapok, amire tudok úgy válaszolni, akkor én általában mindig el is szoktam mondani azt a valós igazságot, amit én Gyulán tapasztalok.

Kiss János vagyok, Orosházán születtem 1975-ben. Itt a mellettem lévő urakkal mindegyikkel olyan szintű kapcsolattartásban vagyok, ami azt mondom, hogy nem heti, nem havi, de éves szinten mindenféleképpen. És a Mezei úr például nem is tudja, hogy a magyar cigányválogatottnak a kapusa az a Borbély Zolika volt, aki nekem a tanítványom, de mindenkire van személyes élményem. Szőke Pista bácsinál kezdtem annak idején Orosházán a labdarúgást, majd 1988. szeptember elsejével a békéscsabai – még akkor – Spartacus leigazolt, és 1994-ben be is tudtam mutatkozni a felnőtt csapatban. Sajnos két év után egy olyan sérülést szenvedtem, ami miatt abba kellett hagyjam

a pályafutásomat. De én azt gondolom, hogy egy olyan jó csapatban játszhattam – igaz, hogy a 93–94-es csapatban nem sikerült, már ott voltam a padon, de akkor a szakvezető, Pásztor József még nem rakott be, de a következő szezonban már igen. Megsérültem, de én azt gondolom, hogy olyan csodálatos két évet tölthettem ott, avval a csapattal, ami az igazi csapat volt. Az egy nagybetűs csapat volt minden téren, és azt gondolom, hogy olyan játékosokkal játszhatott az ember, akitől csak tanulhatott, és ez mondható az élet bármely területére. Utána, mint ahogy itt már elhangzott, hogy mindig van egy olyan ember, mindig van egy olyan élethelyzet, amiben azt mondják, hogy gyere, csináld.

Nálunk akkor ugyanez volt, amikor bejött hozzám – én voltam Orosházán a felnőtt edző, elég fiatalon elkezdtem edzősködni, és bejött hozzám – egy Sándor nevezetű úriember, aki utána tudtuk meg, hogy valójában a Szegedi Tudományegyetemnek az orosházi kihelyezett tagozatát vezette, és azt mondta, hogy gyertek tanulni. És mi az, hogy menjünk tanulni? Mi focisták akarunk lenni, profi edzők szeretnénk lenni. Elkezdtem, életem első edzősködése egy megye első osztályú felnőtt csapatnál volt, sikerrel vettük, benn is tartottam a csapatot, de elvittem az egész csapatot, és mindenki diplomás emberré vált. És itt kiemelném, igaz, hogy csak Békés megyei szinten, mondjuk a Baranyai Béla nevét, aki ugyanúgy elvégezte, és ugyanúgy egyetemet végzett, és most például Orosházán az OTP-nek a kihelyezett igazgatója.

A pályafutásomat utána edzőként folytattam, és egyre magasabb szintre léptem, és büszke vagyok arra, hogy az Előrével a 2006–2007-es idényben az NB III-as bajnokságot megnyertük. Feljuttattam a csapatot az NB II-be. Itt meg tudom említeni Szarvas János nevét mindenféleképpen, aki a mai napig kollégám Gyulán az akadémián. Majd utána a következő idényben – az edzők sorsa milyen, azt szokták mondani, hogy az nem is igazi edző, akit nem rúgnak ki –, minél hamarabb kirúgtak bennünket, úgyhogy 23 fordulóig tudtam lenni. És utána pedig kaptam egy nemes feladatot. Ugye szintén mentorom – és azt gondolom, hogy mindenkinek van egy mentora az életében –, úgyszintén Pásztor József nevét tudnám megemlíteni. Azt mondja, „Gyere, »Kicsi« és csináljuk meg akkor az Előre valós utánpótlását!” Megcsináltuk. Ez a munkám 2016-ig tartott, és majd 2016-ban egy újabb feladat jött, ami úgy gondoltam, hogy ez méltó és meg is tudom csinálni, és a Gyulai Grosics Labdarúgó Akadémiához igazoltam edzőként, majd négy éve most már szakmai vezetőként tevékenykedem.

Itt ugye említették az urak, hogy milyen nehéz az a beilleszkedés, és hogy milyen az a gyermekkor, amit át kell tudni vészeln, van cipő, nincs a hűtőben semmi, ha egyáltalán van hűtő. Ewel, azt gondolom, hogy én a mai napig találkozom, és én mérhetetlenül büszke vagyok azokra az eredményekre – amiért a kollégáimmal mindennap küzdünk és megpróbálunk elérni minél

hatékonyabban –, hogy nálunk igenis van roma gyerek, lesz is roma gyerek, ameddig én vagyok ennek a vezetője. És itt örömmel tölt el, hogy végignézek, és itt nem tudok elmenni azok mellett szó nélkül – még ha egy kicsit a túloldalon állunk is –, egy Nyilas Elek, ugye, a magyar válogatott játékos itt ül a köreinkben, ugye mindenféleképpen. Vagy Hajlik Péter bátyám, akik itt vannak Berényből, tehát nekem meg olyan szintű napi kollégáim lesznek és vannak, most már azt gondolom, lassan harminc éve, amióta én itt élek úgymond Békéscsabán és Gyulán, hogy ebből tudunk előre haladni.

Amit nagyon fontos még megemlítenem, hogy én az egész ország területéről hozom a gyermekeket, nem csak Békés megyéből, sőt a határon túli magyar gyerekeket fogadjuk be és próbáljuk meg beintegrálni, beilleszteni abba a rendszerbe mindenféleképpen, hogy mindenkinek jó legyen. Nálam egy hitvallás van, ami benne van, hogy minden gyerek egyforma nálam, ez biztos, minden bőrszíntől, mindentől függetlenül. Egy a lényeg, hogy minél jobb labdarúgóvá váljon, és minél jobb embereket tudjunk adni a magyar társadalomnak. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Kérdések és válaszok

Szelei János – Köszönöm szépen mindenkinek a kis bemutatkozó beszédét. Azt gondolom, hogy mindannyian látjuk, hogy a labdarúgás mit jelent a kint ülők életében. Hozzáteszem, hogy az enyémben is, úgyhogy én is nagyon kötődöm hozzá, úgyhogy én is szívem szerint nagyon szívesen hallgatom a beszámolóitokat.

A tehetséggondozás. Nagyon sok témát érintettetek itt, most elsősorban a gyerekek tehetséggondozásáról szeretnék kérdezni benneteket. Ti magatokra milyen hatással volt, mi az, ami nektek gyerekként sokat jelentett, és mit tanultatok a labdarúgás által? Mi az, amit láttok felnőtként, hogy másképp van esetleg, mint ahogy a ti időtökben volt? Tapasztalom sokszor, hogy nagyon steril környezetbe kerülnek a gyerekek, amikor akadémiákra vagy kiemelt rendezvényekre kerülnek. Hogy látjátok, jó ez esetleg, vagy ennek ez a normál módja? Kicsit kevesebbet kell küzdeni azért, hogy valaki előre tudjon jutni. Bárkit nagyon szívesen meghallgatok. Most már nincs sorrend, hogyha valaki tudna esetleg válaszolni, vagy megfogalmazni a gondolatait ezzel kapcsolatban, akkor szívesen meghallgatjuk. Szóval a gyerekek tehetséggondozása. Igen, Mazsi pont belekezdett ebbe a történetbe.

Árgyelán János – Két-három mondatot szeretnék ezzel kapcsolatban mondani. Én úgy látom a mai világot... Pár éve nem követem a

dolgokat, előtte azért még bele-bele nézegettem, az én fiam is most 22 éves, játszott az Előre utánpótlásban. Illetve nyilván bementem néha az iskolába, ahol tanult és tartották az óráikat. Hát, én nagyon szomorú voltam, és amit én tudok mondani a saját tapasztalatommal, hogy biztos vagyok benne, hogy 90 százalékban a tornatanáromon múlt, hogy én ilyen szintű futballista lehettem, mivel harmadikban megfogta a fületem, végighúzott az iskolaudvaron, és azt mondta, hogy a nyolcadikosok közt fogsz holnap edzeni. Csak néztem, hogy milyen kiflivel fociztunk. Azt mondja, „Fiam, te válogatott labdarúgó leszel, ne foglalkozz semmivel. Itt edzel, jössz hozzám atlétika edzésre, futsal.” És reggeltől estig futottam, meg edzettem, meg kézilabdát, röplabdát, mindent nekem kellett csinálni. Én voltam mindenkinek a csapatkapitánya.

Szelei János – Neked ez mit jelentett?

Árgyelán János – Hát, ezt most értettem meg igazán felnőttként. Akkor szidtam egy kicsit Botya tanár bácsit – szegény meghalt már régen, én Gyulán, az egyes iskolában nevelkedtem, és ő volt a pedagógus –, de most már tudom, hogy csak ennek a pár évnek, amit ott eltöltöttem az egyes iskolában, milyen jelentősége volt az életemben. Most már nyilván másképp hívjuk ezeket az edzéseken, hogy az oxigénellátást hogy tudod elérni, a fizikai állapotodat hogy tudod fejleszteni, és én elvégeztem aztán az edzői képzéseket, és láttam ezeken az edzői képzéseken is, megvan a módja annak, hogy hogyan

fejlődjön a gyerek tökéletessé. A mai világban már tökéletes fizikai állapot nélkül nem tudsz profi lenni. Szóval, akárki profi akar lenni, elsősorban, most már olyan mérésekkel, olyan izommérésekkel, olyan dolgokkal tudják kimérni ezeket a dolgokat, hogy kiből lehet egyáltalán futballista, kiből nem, kiből milyen szintű lehet. Akkor még nem volt ilyen, és akkor most már megtanultam ezeket, hogy hogyan lehet fejleszteni, hogyan hogy lehet másképp terhelni a szervezetet, hogyan kell terhelni.

Azt is megkérdezték, hogy nekünk, annak idején ez hogyan volt. Hát, nem volt ilyen edzés. Azt mondtam, reggel 6-kor kimentünk, és este 10-kor abbahagytuk a focit, amikor kiabáltak, hogy menjünk be, mert nem akartunk még akkor sem bemenni. Ennél nagyobb edzőmunka, azt hiszem, nem kellett, és nem fáradtunk el soha. És ez a tanár, akiről beszéltem, elkapott engem reggel, és este még függeszkedve másztam a bordásfalra. Olyan izmos voltam 16 éves koromban, olyan szikár izmos, hogy egyszerűen reggel elkezdünk focizni, és este tízig egyhuzamban fociztunk, szóval meg sem álltunk. Volt olyan atlétika verseny, ahova elmentünk Miskolcra, én futottam 100 méteren, 400 méteren, 800 méteren, minden távon, és minden távot megnyertem, a kislabda dobást is stb. És olyan fáradtan mentünk be a hotelba, ahol laktunk, és még utána lementünk az udvarra focizni két–három órát este.

Én azt mondom, hogy ez a mai világban nagyon hiányzik. Szóval én azt mondom, hogy a tanárok kezéből elég szépen kicsavarták a lehetőségét annak, hogy a gyerekeinket neveljék. Ez nem csak a tornatanárookra jellemző, ez azt hiszem a matektanárra, tehát mindenkire. Mert itt harmadik-negyedikben én szerintem észre kéne venni az iskolákban, hogy melyik gyerek mire tehetséges. Nem pedig odaküldeni egy akadémiát, hogy tanítsátok meg focizni, mert az nem lesz nézhető, azt látjuk, hogy nem lesz nézhető. Én szerintem ott már úgy kell irányítani a gyerekeket, hogy „Figyelj, te lehetsz, te nem lehetsz, te ez leszel, te...”. Mindenki sportoljon nyilvánvalóan, azt nem mondom, hogy nem, de ott már el kell döntenie, hogy az egyik kémikus lesz, a másik matematikus, a harmadik... mert ott már észre kell venni. De én azt gondolom, hogy most, a mai világban nem erről szól ez az oktatás, és nem veszik észre azokat a gyerekeket, akik igenis alkalmasak valamire. Én ezt látom egy óriási hibának.

Szóval, nálunk is, amikor a fiam elkezdte mondani, hogy nincs testnevelés óra már két hónapja, nincs kedvük átöltözni. Nálunk, ha le volt vágva fél lába a gyereknek, a másik lábán kellett ugráljon óra végéig farmernadrágban, ha nem hozta a szerelését. Úgyhogy nem tudom... Aztán nyilván jönnek az első edzők, akivel tartani kell a tornatanárnak a kapcsolatot, aki odavitt egy Fábián tanár bácsihoz, Gyulán, aki a kettes iskolának volt a tornatanára, de ő közben már a Serdülő 1-et edzette. Vagy a Botya tanár bácsi, aki azt mondta – 5–6.

osztályos korban a városi bajnokság az kispályán zajlott, 7–8-ban a nagypályán zajlott –, „És akkor fiam, 5–6? Játszottál kispályán? Gyorsan menjél a nagyok közé, még játssz a nagyok közt is.” Vagy Gyulaváriban, amikor egyszer-egyszer a barátokkal a Gyula ifiből elmentem, mert nyilván haverokkal szerettem focizni, és ők kimentek Gyulaváriba. De Gyulaváriban olyan csapatunk lett, hogy játszottam az ifiben, és aztán mondták, hogy vedd fel a felnőtt csapat mezét, mert az volt a szabály, hogy egy félidőt még játszhattál a nagy csapatban. És akkor egész nap fociztunk. Én ezt nagyon hiányolom most is, hogy ott is a serdülőben játszottál, szombaton a Serdülő 2-ben, vasárnap a Serdülő 1-ben, érted. Szóval akkor nem volt olyan... Ki kérdezte, hogy most rajtad van-e az a mellény, ami miatt gyere le, mert pirosan villog? Tehát nincs ilyen, szóval én ezt nem tudom elképzelni a fociban, hogy egy gép mondja meg, hogy én milyen fizikai állapotban vagyok, hogy mit lehet, mit nem. Nekem ez nagyon hiányzik.

Szelei János – Igen, változott a világ, kétségtelen.

Pisont András – Én annyit szeretnék még ehhez hozzátenni, hogy istenigazából nagyon fontos az, hogy a gyerek megszeresse a focit, megszeresse a sportot, és ez igazából a közegnél épül ki, legfőképpen úgymond a labdarúgásnak, az én véleményem szerint. És amit én látok, hogy eltűntek a grundok, eltűntek az utcákon lévő kis focicsapatok, ahol azt lehet mondani, hogy még akár ha egyedül is vagy, akkor is, ha van egy labdád, akkor már tudsz dekázni, fejelni – saját egyéni képzés.

Ha már ketten vagytok, akkor már párosan, egy az egy ellen. Egy csomó játékelemet tudsz gyakorolni, és ehhez igazából a grund az nekünk, úgymond a mi gyerekkorunkban levetítve, ez nekünk egy élhető dolog volt, és technikailag, kondicionálisan, a koordináció – mi nem tudtuk ezeket a dolgokat, és nem tudtuk igazából tudatossá fölépíteni, hanem ösztönből csináltuk. De szinte azt lehet mondani, hogy 24 órában, ha lehetett volna, akkor lehetett volna.

És ez most hiányzik, nem látom. Faluhelyen ott tevékenykedek, edzői tevékenységet vezető vagyok, és igazából sajnos még faluhelyen sem látom ezeket a grundokat, hogy a pályán ott lennének a gyerekek, és akkor szeretnék a focit, vagy passzolgatnak, vagy bármifajta a foci iránti tisztelet, szeretet... Nincs. Sajnos el kell mondani, ami a legnagyobb észrevételem, hogy a szülő is hibás. Nagyon hibás a szülő is, mert igazából eltiltjuk, és a mostani modern kornak a telefon, a számítógép az egyik legnagyobb kábítószere. Mert sokkal egyszerűbb, hogy „Kisfiam, ne menjél sehova se, mert otthon vagy, inkább számítógépezzél, mert biztonságban vagy.” És sajnos ez a mozgásnak, a sportnak és a labdarúgásnak úgymond a rovására is tud menni. Nem véletlen, hogy kis csapatok megszűnnek, kis csapatoknál nincsenek az utánpótlás csapatok összerakva. Sőt, már kisebb városokban is egyre nehezebb nekik összeállni, hogy úgymond ki tudjanak állítani egy működőképes csapatot. A véleményem ez.

Visszatérve, az alapítványunknál tevékenykedünk és dolgozunk, és ugye roma gyerekekről beszélünk, ahogy beszéltem is a bemutatónál, hogy az egész ország területéről szedjük össze ezeket a gyerekeket, szakmai igazgatón, scouton keresztül, így nem ismerjük ezeket a gyerekeket. Viszont a másik oldal, hogy amikor ezek a gyerekek két-három napot eltöltenek, maximálisan próbálnak odakoncentrálni ahhoz, hogy igenis be tudják bizonyítani azt a fajta tehetséget, ami őbennük van. És az a szenvedély, az az alázat, ami bennük megvan, azt nem lehet elmondani. Csak egy példát mondok, felkérést kaptunk, hogy egy programot rakjunk össze. Ez Balmazújvárosban történt, három napon keresztül. Megmérkőztünk a harmadik napon a Balmazújvárossal, hát, nagyon leoktattuk őket. És az ottani balmazújvárosi vezető, aki ott volt velünk, azt mondta egy záróbeszédében, hogy „Mondjátok már meg, hogy ti három nap alatt mit csináltatok olyan extrát? Amit én láttam: nincs extra. Vagy este netán ti nem aludtatok?” Ez tette föl, ezt a mondatot. Nem az kellett hozzá, hanem az a cigány mentalitás, az a cigány habitus – szakmai oldalról mondom –, hogy amikor egy védekezésből nyolcan a kapuja elé érkeztek, az akkori, úgymond Észak-magyarország első csapatának, és a mieink még fiatalabbak is voltak, és beérkeznek oda, csak csodálkoztunk, hogy „Hoppá, mi történt itt? Mi van itt?”

Én nagyon bízok abban, hogy itt az alapítványunknak lesz még lehetősége több tehetséget is segíteni – és majd Pistának is átadom a

szót, hogy erről majd beszéljen, mert nem akarom elvenni tőle a szót – , bízunk benne, hogy ebben az alapítványban még nagyon sok sikerünk lesz, és úgymond büszkék tudunk lenni ebben. Én át is adom Pistának akkor.

Pisont István – Két példát szeretnék mondani. Az egyik a saját, a másik a korosztályos válogatottaknál történt események kapcsán. A saját példa a tehetséggondozásnál: ugye a megyében futballoztam 14 éves koromtól a felnőttek között, és hozott a megyei szövetség egy olyan szabályt, hogy fiatal játékost a felnőtt csapatban kell játszani minimum egy félidőt. Szóval én játszottam az ifiben a meccs előtt, mert ugye a nagy meccsek előtt volt az ifi meccs, játszottam ott egy félidőt, és utána mentem a nagyokhoz, és játszottam még egy félidőt. Valójában az akadémiákon is jelen pillanatban a legtehetségesebb játékost – Igaz Jani, ezt megerősíted? – egy korosztállyal feljebb viszik a korosztályok között. Szóval valahol a tehetséggondozás ebben a szemléletben avval elindul, hogy a legtehetségesebb játékosomat a legjobbak között, a legjobbak ellen játszatom. Ez egyfajta tehetséggondozásnak a része.

És megmondom őszintén, nagyon jól esett, amikor meghívott a Szombati Gyuri bácsi, bizonyára többen ismeritek őt. Ő volt a békéscsabai szakmai vezető, illetve ő volt a megyei válogatottaknak a tehetségkutatója. Egy fantasztikus ember, olyan boldogan jöttem hozzá. Szóval volt egy személy, egy olyan mentor a megyén belül,

akihez örömmel, boldogan jöttem Gádorosról, hogy felfigyeltek rám, és nagyon jó volt. És velem dolgozott együtt ebben a Piller Sanyi bácsi, aki később nekem segített a korosztályos válogatottakhoz kerülni a Bicskei Bertalannal kapcsolatban. Szóval itt van a mentorálása a játékosnak.

És ebben a szerepkörben, amikor megyei, illetve ifjúsági válogatott lettem, a gádorosi termelőszövetkezetnek az elnöke – nagyon jómódban voltak a termelőszövetkezetek, hiszen több milliós bevétel, meg mit tudom én –, támogatta az én életutamat anyagilag is. Szóval belenyúlt a zsebbe, és minden egyes korosztályos válogatottakhoz való bemenetelemnél 1000 forintot adott. A bátyám – nem titkos – 3600 forintot keresett Orosházán, amit említett, ő volt a család fenntartója. Nem kerestünk, nem jutott máshonnan pénz, és az én ezer forintom, amit be tudtam rakni a családi kasszába, ez jelentett még plusz bevételt a családnak. Szóval egyrészt iszonyatos motivációs tényezőként is föllépett ez a dolog, és a másik meg: a szociális részét illetően mekkora hatással volt a családra, azaz a család mellé állt, hogy sportolj, mert ebben nemcsak a játék szépsége van, hanem sokat jelent egy öttagú cigány családnak a megélhetéséhez. Szóval itt belépett ez a kép is a történetbe.

A másik dolog a Balogh Norbi esete a válogatottak kapcsán. Kerestük a tehetséget, ki az a '96-os csatár, aki meg fogja oldani az Európa-bajnokságon való szereplést. Kerestem, kutattam, mentem

jobbra-balra, nem találtam. Egyszer csak kimentem egy Fradi–Debrecen utánpótlás meccsre, és kiszúrtam a Balogh Norbit. Behívtam a keretbe, hát ennek utána kérdeztem, beszélgettem vele, mi van, hogy van. Édesapja börtönben, családi háttér katasztrófális, nincs étkezés, nincs semmi. Négy éve a debreceni focicsapat tagja, ifjúsági, és ott teng-leng a levegőben. Behívtuk, és megállapítottuk, hogy ez egy tehetség. Mit lehet itt csinálni? Hogyan tudjuk bent tartani a rendszerben, hiszen nem kap a felnőtt csapattól profi szerződést. Mit csinálunk? Herczeg Bandival felvettem a kapcsolatot: „Te, Bandikám, itt óriási probléma van.” Azt mondja, „Hát látom, tudom...”, meg minden. „Te, kérlek, segíts nekem abban, hogy ez a fiú profi szerződést kapjon, mert ez hosszú távon megoldhatja a válogatottaknak a csatár posztját.” „Hát – azt mondja –, meglátjuk, mit tehetek.” Bement a Symához, megnézték, satöbbi. „Jó, támogatjuk. Kap ebédet...”, ez, az, amaz. Jó. Profi szerződést kapott később, mert az U21-es csapatot befejelte a világbajnokságra. Hazament, profi szerződést kapott, rá fél évre eladták Olaszországba. Nem is tudom hányször, meg mit tudom én, milyen pénzekről beszélünk, gyerekek. Szóval négy évig ott voltak ezek.

Szóval a tehetséggondozásban sokféle árnyalat van, meg mindenféle, de elsősorban meg kell határozni a tehetség fogalmát ilyen szempontból. Majd utána nagyon sok iránya van, hogy kik azok a mentorok, kik azok a segítség. Bandi említette, hogy neki is volt

minden. Mindegyikünknek volt egy isteni gondviselése, aki ott fogta a kezünket. De lehet, hogy amit a Laci említett, a Szent Pál apostolnak a dolgait, hogy ebben a helyzetben nem mindenki fut be azon a célon úgy, hogy első lesz. De az, hogy a futballhoz, ide kötődik, és nem mindegy, hogyan foglalkozunk vele ilyen szempontból, szóval nagy a felelősség rajtunk.

Úgyhogy ewel a két példával akartam nektek szolgálni, csak arra, hogy a tehetséggondozásnak nagyon sok, és legfőképp emberi, lelki dolgai is vannak. Mert egy Mezei Györgynek csak elég volt megsimogatnia a fejemet, és aztán szárnyaltam, mint az állat. Igaz? Vagy egy Verebes Józsi bácsi, aki ugyancsak pedagógiai értékű, aki tudott a nyelvemen beszélni, tudta, hogy honnan kerültem oda, milyen lelkiállapottal vagyok. Nagyon összetett, nagyon jó dolgok ezekről beszélni, úgyhogy köszönöm, majd folytatjuk.

Mezei István – Nagyon örülök, hogy itt lehettem, köszönöm a missziónak, önkormányzatnak, hogy itt lehettünk. És egy valamit ígérek: megpróbáljuk ezt a missziót, ami ma itt végbement, valahogyan könyvbe formálni, és mindegyikről leírni, hogy ki hol futballozott, ki mit csinált. De legfontosabb volna megoldani azt, amit még eddig nem oldott meg a magyar kormány, egyik sem: a fiatalok jövőjét, a tehetséges cigány és nem cigány gyerekek, hátrányos helyzetű gyerekeknek a sorsát. Ígérem, megteszek mindent ezért. És a másik, amit én megígérhetek, a polgármester úrnak majd üzenek, hogy a

svájci gárda 1506-ban alakult, és már Magyarországon volt négyszer. Mi is ott voltunk négyszer, a pápánál, fogadott bennünket. Megpróbáljuk ebbe a faluba elhozni, mert megérdemelné ez a falu, mert ez a misszió most, amit létrehozott, ez fantasztikus. Megérdemelné, hogy itt futballozzunk a svájci gárdával. Hát én azt mondom, hogy ezért össze kell fogni, oda kell figyelni, de nem nagyon kell itt azon gondolkozni, hogy a pénz dolgában hogy oldjuk meg, megoldjuk. Meg fogjuk oldani.

Kedves hölgyeim, kedves barátaim, nagyon megköszöném, hogyha mindnyájan felállnánk, megfognánk egymás kezét, és kívánnánk egymásnak nagyobb boldogságot a jövőben és jó egészséget. És ennek az országnak valahogy fel kell építeni azokat a fiatalokat, akik még ott vannak lent, még nem értek odáig el. Hát akkor hajrá magyarok!

Pista barátom még rákérdezett, hogy hol lesz. El kell menni, idehaza van az a pap, aki fog nekünk segíteni. Úgy hívják, hogy Német atya. Fog nekünk segíteni.

És még hadd mondjak valamit, ami nem ide tartozik, de azért mégis el kell mondani. 242 évvel ezelőtt Hont vármegyében kivégeztek 41 cigányt azzal a felkiáltással, hogy emberevők, de nem tudták rájuk bizonyítani. De megoldottuk azt, hogy táblát helyezünk el ott, ahol elítélték őket, és újratemessük őket, megnyugtassuk, és azokért is

misét teszünk, akik őket elítélték. Együtt kell, hogy őket tiszteljük meg abban, hogy a temetésen a mise mindenkié legyen. A népért, értük, értünk, mert fontos, meg kell nyugtatni a lelkünket abban, hogy tettünk értük valamit, és nem hibáztatni senkit, hanem cselekedni kell.

Ugyanúgy cselekedni kell a fiatal gyerekeinkben, hogy a gyerekeink úgy nőjenek fel, hogy egymás tiszteljék, becsüljék, tudjunk egymásra mosolyogni. Hajrá magyarok!

Kiss János – Az előző témához még visszatérve egy pár gondolatot szeretnék még megosztani önökkel. Itt elhangzott jó pár név, ami pontosan az én életutamat is végigkísérte. Ugye a Szombati Gyuri bácsi, aki azt gondolom, hogy Békés megyében – a mai divatos szóval élve – scoutolt mindenkit. És a másik pedig Piller Sándor igazgató úr, akit annak idején, 1994 júniusában én búcsúztattam el az aktív pályafutásától, ami azt jelentette, hogy 32 éven keresztül volt a „Közhé”-nek az igazgatója, és arra én azért mérhetetlenül büszke vagyok, hogy nem más, mint egy futballista búcsúztatta el. Utána ő még az MLSZ-ben dolgozott és tevékenykedett, annak idején még egy jó pár éven keresztül. Ugye azt is tudjuk, hogy a fia NB I-es játékvezető volt – az nem biztos, hogy a legjobb, de tevékenykedett.

Itt reagálnék még egy-két olyan mondatra, amit az előttem szólók elmondtak, hogy maga az a kiválasztási folyamat, amiben valaki futballistává válik, hogyan zajlik le mostanában, vagy hogyan zajlik le

nálunk esetleg az akadémián. De valójában, mint ahogy itt említette a gyermeke saját példáján keresztül, hogy az iskolában vagyunk a leggyengébbek. Ezt mondhatom úgy is, mint a békéscsabai Szent-Györgyi Albert Technikum és Kollégiumnak a tanára és a sportért felelős részlegnek a vezetője. Mi az, hogy kiválasztás? Hogyan tudunk választani? Hozott anyagból dolgozunk, és mindig mutogatunk visszafelé. És a legnagyobb dolog az, hogy tényleg így van. Nem azt mondom, hogy ki van tekerve és ki van csavarva – mint a János itt előttem elmondta, Mazsi – a kezéből a gyeplő, de mégis azt tudom mondani, hogy igen. Miért? Annyira technológiás világban élünk, ez a technológiai fejlődés és fejlesztés olyan mértékben gátol bennünket, testnevelőket, hogy azt tudom mondani, tényleg mindennaposak azok a dolgok. De hát ezt harminc évvel ezelőtt is megélték, ötven évvel ezelőtt is, hogy mindig volt valami kifogás, de akkor legalább még volt. Olyan emberek voltak, akire mindenki tud emlékezni. Mindenhol volt egy tesitanár, egy kémiatanár, egy énektanár, bárki, akire felnézett az a gyermek. Most már azt gondolom, hogy nagyon nem így van, sajnos, de nekünk az a célunk, mint pedagógusoknak, meg edzőknek, hogy igenis ezt a folyamatot mi visszaállítsuk mindenféleképpen. Specializáltan hoztak létre Magyarországon akadémiákat, hozzátartozó iskolákat. Akár a mi példánkon keresztül elmondható, hogy a teljes spektrumon ott vagyunk, ami azt jelenti, hogy a bölcsődétől óvodáig és

az egyetemig el tudjuk vinni a gyermekeinket. Ugye ez egy nagyon hosszú folyamat.

És ami itt van, ami a következő hozzászólás volt Bandi bátyámtól, hogy az akarat. Mi az az akarat tényező, aki ezt bevállalja? Jelen esetben ez 6-tól 18 éves korig tart ez a folyamat. Ugye ez egy 12 éves ciklus, amiből mi megpróbáljuk felépíteni, hogy valaki – én azt gondolom – emberré és játékosá váljon. A játékos építőköveit hogyan rakjuk össze, és hogyan építjük fel? Ugye ezt egy karriertervnek is lehet mondani, amit fel kell tudni építeni. Rengeteg szakember van most már ehhez a dologhoz, és mindig azt kérdezzük, akkor miért nincsenek olyan játékosaink, miért nincsenek meg azok az eredményeink. Én azt gondolom, hogy most azért méltán lehetünk büszkék 2016. óta, és amióta a kormány ilyen szinten támogatja a látványsportágakat, azt gondolom, hogy bizonyos szintű fejlődés van. Az, hogy milyen, azon majd vitatkozzanak azok, akiknek ezt meg kell ítélni. A másik oldala viszont az, hogy megpróbálunk a mi saját környezetünkben tényleg olyan szintű teljesítményt elvárni a gyerekektől, és adni is olyan dolgokat pluszban hozzá, amit csak ki kellene tudni használni.

De nagyon sok esetben hiába van ez a csodálatos környezet. Át lehet jönni hozzánk, és át lehet menni a Gyulához, át kell menni a Békéscsabai Labdarúgó Akadémiához, ahol – még most azt mondom, hogy kihagytam, de – nagyon szép 26 évet töltöttem el, de oktatási és jóléti és szociális vezetőként tevékenykedtem kettő éven keresztül. És

rengeteg olyan példát láttunk a mai világban is, hogy segítségre van szükségük a gyerekeknek, a szülőknek is. Igenis a mai napig találkozok olyannal, hogy nincs cipője a gyermeknek, ha kell, akkor mi oldjuk meg, akár az akadémián belül. És most mik ezek a kicsi kis jóléti szolgáltatásaink, amit mi tudunk még hozzátenni ezekhez a gyerekekhez? Az, hogy szakképzett edzőink vannak, az, hogy ragyogó pályáink vannak, van kollégiumi rendszerünk, a kollégiumba való befogadás. És ezt tudomásul kell venni, hogy nálunk nincs tagdíj, nincs képzési díj, óriási a kettő közötti különbség, és egyszerűen el kell érni egy bizonyos szintet, hogy teljesen térítésmentesen használják ezeket a dolgokat.

Itt elhangzott az például – szakmai dolgokba nem akarunk belemenni –, hogy hogyan növeljük milyen féle kapacitást. Régen a gyerekek tudtak fára mászni. Arra lennék kíváncsi – ezt elmondták már előttem 1500-szor, nem én találtam ki –, hogy hol látunk ma gyereket fára mászni? Úgy higgyétek el, nagyon egyszerű, ma ezt úgy nevezik, hogy multifunkcionális edzés. És amikor én először néztem, hogy mi az, hogy multifunkcionális edzés, akkor pontosan azokkal a dolgokkal találkozom, testnevelő kollégákkal egyetemben, hogy első és második osztályos tananyag testnevelésből. Tehát a tanmenet szerint be van írva. És akkor azzal kell szenvednünk, hogy hetedik-nyolcadik osztályban egyáltalán bármit... Hát, hogy gyűrűre felmenjen egy gyerek

a mai világban? Hát nehogy már, mert aztán leesik, meg baja lesz...
Ugye ez egyértelmű.

Meddig tart a mi felelősségünk ebben? Meddig vagyok én testnevelő tanár, meddig vagyok én edző, meddig vagyok én pedagógus, és meddig vagyok én egy picit pszichológusa is ennek az egész dolognak? Mert itt jön a következő, hogy hogyan állunk hozzá ezekhez a gyerekekhez. És nem csak a roma gyerekekhez, a magyar gyerekekhez. Ott is van szegény, a másik oldalon is van szegény, mindenhol van, és mindenhol van gazdag, és mindenhol vannak olyan problémák, amit meg kell tudni oldani. Mindenkinnek más a problémája. Az önké is más, az enyém is más.

A következő. Ugye itt nézhetjük azt, hogy miért kapott ki most a csapata Debrecenben. Az én játékosaim most miért nyertek. A harmadik, hogy a Pista bátyám ki tud-e állni, vagy a János hogyan tudja esetleg a gyereket újra visszagördíteni a pályára. Rengeteg dologra tudnék most itt válaszolni. De én azt gondolom, hogy mi mindannyian azért ülünk itt, hogy mindenkinek jobb legyen, előre haladjunk, fejlődjenek. És maga az, hogy a tehetséggondozás éppen a futballban hogyan alakul, hogy most feljebb játszadjuk az akadémián, természetesen én is, minden normális, épeszű, azt gondolom, hogy feljebb kell. Mindig azt mondjuk, hogy saját korosztályban kell kiteljesedni. De ha ott már kiteljesedett, miért gátoljam én meg ezeket a dolgokat? De én nem fogom meggátolni, soha egyetlen egy

játékkal. Én mérhetetlenül büszke vagyok arra, hogy ebben a városban is dolgozhattam kettő éven keresztül, sőt fel is juttattam a csapatot az NB III-ba, csak nem kaptam meg akkor a polgármesternek az engedélyét, hogy elinduljunk. És azt is hozzá tudom tenni, hogy például a legtehetségesebb gyerekeim most Békésről vannak, a Cinano gyerekek.

Szóval én ezt nem akartam itt eltitkolni, és el is mondom, én nagyon büszkén vállalom, és minden egyes megnyilvánulásomban, bárhol, akár az interneten, akár a televízióban én ezt el szoktam mondani. Nekem egy dolog a lényeg, hogy egészségesek legyenek, egészséges embereket neveljünk, jól érezzék magukat. Én nagyon örülök ma is, hogy itt vagyunk és el tudom mondani azokat a gondolatokat, ami engem és az én klubomat és az egész Békés megyei közösséget érinti. Mert én nagyon speciális helyzetben vagyok ebben a megyében, mert én hiába vagyok itt most Békés megyében, én Csongrád megyei fenntartóval dolgozom. Azt gondolom, hogy helyelközzel azért mindenki megpróbál ember maradni, és azt próbáljuk meg, hogy a lehető legjobb futballistákat neveljünk.

Szelei János – Szép gondolatok. Jani nagyon sok mindent említett egyébként, ami a következő kérdésemhez kapcsolódik, ugyanis a társadalmi felzárkóztatásról szeretnék kérdezni, hogy a labdarúgás miként tudja szolgálni azt, hogy valaki olyan körülmények közül, akár szociális helyzetből, akár anyagi, akár bármilyen más módon

hátrányból indulva, egyenlő tagja tud-e lenni a társadalomnak? Segít-e abban a labdarúgás, illetve hogyan? Hogyha példákon keresztül el tudnátok mondani ezeket. Az egyiknek most jelen pillanatban a legnagyobb problémája, hogy milyen új telefont fog kapni, a másiknak az a problémája, hogy éppen evett-e az adott nap vagy nem evett. Vagy sorolhatnám ezeket a társadalmi különbségeket. Az egyik ilyen családból származik, csonka családból, mozaikcsaládból, egyszülősből, nevelőotthonból, rengeteg helyről érkeznek a labdarúgásba gyerekek. Őket a labdarúgás tudja-e egyenlővé tenni? Maga a labdarúgópálya tud-e egyenlőséget tenni ember és ember között?

Pisont István – Elég komplex kérdés, de az egyik legfontosabb, hiszen biztos vagyok benne, hogy a sport – nem csak a labdarúgás – egy kitörési lehetőség a gyerekek számára. Ezért lett volna fontos a mi alapítványunknak a piramis csúcsát látni, hogy oda beérkezzenek a gyerekek, mert bármilyen szegénységben, nehéz sorsban vannak, akkor az a központja és ott lett volna a vége. Erről nem mondtunk le természetesen, ennek van egy útja, de összességében a legeslegfontosabb, hogy mindenféle előítélet nélkül. Nagyon örülök, amit Jani mondott, hogy ő mennyire befogadó ezekkel a gyerekekkel, teljesen mindegy, hogy milyen származású, milyen bőre van, hogy van. És mutatja a példa, hogy mennyire büszke azokra a gyerekekre, és van példakép, akiket odaállít. Ezeknek a gyerekeknek mintát kell állítani. Családoknak is tulajdonképpen, illetve azoknak a gyerekeknek, akik

erre a pályára esküsznek és végigviszik. Amit Bandi is említett, hogy merjenek álmodni a gyerekek.

Szóval nem teheti meg ma egy magyar edző azt, hogy azért, mert cigány, nem kerülhet be a rendszerbe. Nem teheti meg, bűncselekményt követ el. Beszélünk, hogy mennyire kevés a gyerek, és milyen más, akár a sportok és sportágak közötti versenyhelyzetek, hogy mennyire elviszik a játékosokat, mennyire elviszik a gyerekeket. Nagy harc folyik ezért a dologért, de nem teheti meg egyetlen egy edző sem, hogy azért, mert cigány... Nem teheti. Itt kőkeményen bele kell állni ebbe a dologba.

És természetesen nagyon fontos maga a család – az egyik legfontosabb –, az iskola, az egyesület, a társadalmi helyzetben lévőség, hogy hogyan élek, mit csinálok, milyen úton megyek. Ez a három szegmense, ahol megjelenik a gyerek, és ebben kikkel érintkezik, kikkel találkozik, stb. Mindenkinek van felelőssége, de legfőképp – ugye, hát életkorokról beszélünk – akkor a kisgyereknél természetesen a család. A családnak kell olyan háttérnek legyen, hogy az a kisgyerek úgy nézzen ki, hogy az elkötelezettje legyen ennek a futballnak.

Figyeljete, nekem volt egy '78-as világbajnokság, Argentína. Álmaim VB-je volt, mert ott hullottak a konfettik és minden, és iszonyatosan vágytam arra, hogy Argentína, Istenem, Mario Kempes,

meg (Osvaldo) Ardiles, meg mit tudom én mi, és nagyon vágytam arra, hogy Argentína. Mit ad a Jóisten 91-ben? Első válogatottságom Rosarióban, Argentínában hullanak a konfettik, és úgy megyek ki a pályára. Szóval ez az álmok valóra válása. Vagy a San Siro, amikor a Sacchi-féle Milan a Baresiék, a három hollanddal az élen, hogy micsoda örömet adtak nekünk ezzel a játékkal. És az Hapoel Tel Aviv-val kijutunk a San Siro-ba, és csak egyszerűen úgy álmélnék, úgy nézem a stadiont, pont a hotel ablakából, „Te Gabi,” – mondtam a Halmai Gabinak – egy álmom válik valóra, holnap ott játszom a San Siro-ban.” Szóval ezek olyan álmok, amelyeket nem szabad szétszakítani, menni kell. Iszonyatosan, mindahányan itt vagyunk, mi szenvedélyes játékosok voltunk. Szóval nem lehetett ezt elvenni tőlünk, hogy mi ezt nagyon szeretjük. És ez boldogság, hogy mind a négyünkről lejön ez, hogy mennyire szerettük ezt a futballt, vagy mennyire szeretjük a focit. Szóval ez az egyik, hogy az álmokat hagyni kell valóra váltani. Ehhez minden meg kell teremődjön.

Az iskolai rész. Nekem például a Kozmer Imre, akire nagyon büszke voltam, Szegedről került oda ez a tanár, ő vette át annak idején az utánpótlás részt. Mindenhova hordott minket, nagyon sok tornára vitt minket, rengeteg meccset játszottunk, és nagyon boldog voltam vele, mert látta az én tehetségemet, már akkor megmondták, hogy „A Trezi az jó lesz, az menjen és csinálja.” Szóval olyan önbizalmat adott nekem, amely vitte tovább ezt a dolgot. És akkor utána jött az a közege,

édesapámat nagyon tisztelték, ugyanúgy bátyámat, hiszen őrá meg pláne úgy néztek föl, hogy ő a családfenntartó. És nagyon jól említette Pista bácsi, amikor találkoztunk: „Figyelj, a Bandiból több lehetett volna, nagyobb játékos, jobb játékos jöhetett volna ki, mert benne volt a tehetség.” Ricsi is nagyon sokra vihette volna.

Szóval megvolt bennünk az a temperamentum, ami ehhez a játékhoz kellett, és nekik is álmaik voltak, csak valami úton-módon szerencsésebb voltam. Például, ha azt nézed, hogy engem hogyan választottak ki a Honvédhoz: Szurgent Lajos bácsi lejön Gyulára, és megnézte a Képiró Ferit, és akkor mondja, hogy „Á...”, húzta a száját, aztán megy visszafelé, és akkor Szarvason mondják neki, meg Gyulán, hogy „Miért nem vizitek el a kis Pisontot?” „Hát ki az?” „Hát a kis Pisont, hát az nagyon ügyes, Gádoroson van.” Fölmegy Pestre, és akkor mondja Bicskei Bertalannak, aki meg előtte nekem volt a korosztályos válogatott edzőm. Csak engem elütöttek autóval, lett egy autóbalesetem, és abból a korosztályból kiestem, elkerültem Szarvasra, és akkor mondja a Bicskei, hogy „Te, hát az az én játékosom volt.” És így fölhívott Budapestre, így kerültem be a Honvédba. A Honvédnál szerencse kellett, mert bundabotrány lett fél év után, és azonnal elővettek minket, fiatalokat, és azonnal lehetőséget adtak. Ott állt szegény Both Józsi bácsi meg az Egervári Sanyi, hogy mi lesz ezekkel a családokkal. Olyan fiatalok vagyunk, ki fogunk esni. Bajnokok lettünk, kupagyőztesek lettünk. Bekerültem az olimpiai válogatottba.

És így, és így... és rá fél évre Megye II-ből NB I-es, majd nagy válogatott lettem Argentínában. Hát mi ez, ha nem álom megvalósulása. Szóval ez egy fantasztikus dolog. Csoda, az én sorsom, az egy csoda.

Szelei János – Öröm hallgatni, meg örömmel hallgatjuk, úgy gondolom mindannyian.

Árgyelán János – Azért érdemes küzdeni, és érdemes lenne a mai fiataloknak is csak ezekért a dolgokért tulajdonképpen, ez egy olyan adrenalin. Én mindig mondtam a feleségemnek is, hogy soha nem mentem még kórházba, már 56 éves vagyok, és mondtam, „Figyelj, én annyi jót kaptam ettől a játéktól, amikor gólt lősz, olyan hormonok szabadulnak föl rengetegszer az életed folyamán, amilyen a másik embernek egyszer sem.” Szóval, akár még a levezetés öregfiúk meccseken, amikor eljárunk mostanában még a Honvéd Öregfiúkkal. Détári Lajos sajnos már nem játszik köztünk, csak edzőként ül a kispadon, de még vele játszani évekig egy öregfiúk csapatban... Egy Pisont Pistával, egy Csehi Tibivel, aki már 61 éves, lakatosként dolgozik, piázik, és ott van, és 61-62 évesen ott focizik köztünk, és jól játszik. Még játszik a megyei csapatban, még játszik, igazolt játékosként, 61 évesen. És amikor elmegyünk egy ilyen élménybeszámolóra, és mondjuk, hogy ötszörös bajnok a Honvéddal, vagy én is kupagyőztes. Vagy akár az élményeknél tartunk, ahogy Pista mondja, hogy Gyulaváriban játszottam, Megye II ifiben, és másfél év múlva az Előrében játszottam NB I-ben. Szóval el sem tudtam képzelni még akkor, hogy ez hogyan

történik. Játsszol egy edzőmeccset a Gyulával az Előre ellen és rúgssz nekik négy gólt, és már holnap ott vagy. Csank János már mondta, hogy „A második félidőben öltözz át lilába, fiam, és akkor úgy játsszol.”

És szerintem hiányzik egy picit, megszakadt Magyarországon az is, hogy az idősebb játékosokat tiszteljük nagyon. Szóval egy Puskás Öcsi bácsi, amikor megjelent a Honvéd pályán, vagy egy Tihi Lajos bácsi, rajta nőttem föl, mert a Negyedszázad piros-fehérben című könyv, azt gyerekkoromban olvastam. Minden mozdulatát tudtam, hogy ő hogy került be a Honvédba, milyen gyerek volt. Ott volt Tihi Lajos bácsi, amikor odakerültem, úgy tiszteltük, úgy néztünk rájuk. És valahol ez hiányzik a mostani fiatalokból, hogy igen, a minták, a minta. „Figyelj, nézzünk már föl valakire, de az elmúlt 15 évben kire nézzünk föl?” Jó, most a Szoboszlaiékkal egy picit valami visszajött, de ők nem itthon nevelkednek. Nem tudom. Valaminek meg kéne mozdulnia ebbe az irányba. És ahogy mondja Pisti is, hogy nézni ezeket a jó játékosokat, hogy felnőttünk egy Maradonán. És akkor egyszer Madridban kint vagyunk, a Sevilla ellen játszottunk BL meccset az Újpesttel, és Prosinečki ellen játszottam, én fogtam Prosinečkit, nem volt egyszerű ember. Vagy az Ivica Vastić-ot a Rapid Wienből. Madridban mellé ültem a Maradonának, mert ott ült, és nem mert odamenni senki. Én odamentem hozzá és aláírást kértem tőle, és otthon van a falon, a konditermemben. Szóval ezek olyan dolgok, hogy volt szerencsém kint lenni Miamiában januárban. Messi háza előtt

álltam öt órát, hogy hátha kijön, és nem jött ki. Szóval nem láttam, és ezért bosszantott, hogy nem tudom megnézni. Vagy egy olyan étterembe is elmentem, ahol az újság írja, hogy szoktak enni, ott se találkoztam vele, úgyhogy oda be se engedtek.

Na, mindegy, ezek olyan élmények tényleg, és most hiányzik a fiataloknak ez, hogy valakire így nézzenek föl, ennyire tiszteljék, ennyire szeressék, ott állnak, autogramot kérnek, vagy bármi. Ez nagyon hiányzik, hogy milyen lelkesedéssel tudunk még beszélni róla, pedig már nem is tudom, mikor volt, és soha nem felejtjük el ezeket a dolgokat. Meg ezek olyan dolgok, hogy tényleg, ha belegondolunk, én mindig ezt mondom, hogy Gyulán születtem, és hogy miért járt ez nekem, hogy ilyen dolgokat megélhettem. És csak így lehet ezeket megélni, más út nincs.

Visszatérve, ami a kérdés volt, hogy a gyerekek hogyan nőnek bele. Nagyon vigyázni kell a mai világban hirtelen bekerülni egy focicsapatba egy fiatal gyereknek, hogy tudja ezt feldolgozni. Mert mi könnyen dolgoztuk fel, mert a fizetésünk nem ugrott egyből az egekbe. Mi azért Békéscsabán még nem kerestük agyon magunkat. Aztán szép lassan – már az anyagi részére visszatérve – kezdtünk egy Honvédban, már azért nem volt rossz pénz, az Újpestben, ott már bajnokok lettünk, meg már sok, ott azért igen. Dunaszerdahelyen már nagyon sok, Ausztriában meg azt mondhatom, rengeteg, pedig ott nem is játszottam első osztályban. Ez fokozatosan jött, megtanultál vele élni,

de most olyan pénzek forognak már, és ez szerintem nem sokáig fog tartani. Valahol a világon ki kell pukkanjon ez a bomba. Hát, amit keresnek ezek a kinti játékosok, akár Ronaldo, akár Messi. Tehát ezt nem lehet, nem tudom, honnan tudják finanszírozni. Mert ezek olyan pénzek már, amik szerintem nem kellene egy embernek, meg egy családnak sem, senkinek nem kell már ennyi pénz szerintem a világon. És ezért mindig valami történik majd a világban, mert az nem lehet, hogy mit tudom én, ötszáz embernél lesz a világ pénze, és a többieknek semmi. Biztos vagyok benne, hogy nagyon rossz felé halad a világunk, és én azt mondom, hogy 30-50 év múlva itt felrobban a bomba, mert ez nem mehet a végtelenségig. Ez igazságtalan is egyben, mert az, hogy egy játékos tehetséges valamiben, vagy egy sportoló tehetséges valamiben, de nem annyival értékesebb, mint amennyire most fölértékeljük őket. Én a magyar pénzeket is hallomásból tudom. Nem biztos, hogy megérdemeljük még ezeket 600 nézővel, meg 400 nézővel. Nem tudom.

Szelei János – Erre nem sok ráhatásunk van ilyen tekintetben, de valóban vannak megkérdőjelezhető dolgok. Jani, az Akadémia mit tud tenni a felzárkóztatásban azoknál a gyerekeknél, akik hátrányos helyzetben vannak, mik azok a plusz dolgok, amiket ti esetleg megtehettek?

Kiss János – Ugye egy-két dolgot már az előbb említettem. Maga az akadémiai rendszeren belül van egy kollégiumi rendszerünk. A

kollégiumi rendszerbe való bekerülés az az első sarkalatos pont, amikor felméri a gyerekeknek a háttérét, a családi háttérét. Most megtörténtek a beiratkozások, és ilyenkor derül ki a hátrányos helyzetű tanulóknak a száma, ilyenkor van az, hogy ugye kijelentettük, hogy például aki a csapatban a tizenötödik játékos, akkor neki nem jár. Egy nagyon minimális térítési díj, el kell mondanom, hogy 17 ezer forint, napi ötszöri étkezéssel, kollégiumi ellátással, ennyi a mi bekerülési költségünk annak, aki nem kapja, nem nyeri el ezt az ingyenességet. De ugye folyamatosan érkeznek, ugye ezért felmérjük, és utána ugye a tanulásban való segítségnyújtás a másik legfontosabb.

Az első, amikor a beiratkozás megtörténik, elhozzák értelemszerűen a bizonyítványokat, és megpróbálunk mi keresni nekik iskolát, és akkor felméri azt a lehetőséget, hogy megnézik egyáltalán a tanulmányi eredményét. Megnézik, hogy az a tanulmányi eredmény mennyire valós. Tehát azért azt tudjuk a mai napig is, hogy nem mindegy, hogy ki honnan érkezik, milyen iskolából jön, és nem mindegy, hogy hol szerezte azt az ötöst, vagy azt a négyest, vagy azt a hármast, és megpróbáljuk értelemszerűen a szülővel való egyeztetést. Ez az egyik nagyon-nagyon fontos tényező, kapcsolattartás van ugye mindenféleképpen. Itt megvannak a külön szakembereink, a tanáraink, a nevelőtanáraink, és én azt tudom mondani, hogy egy olyan spektrummal dolgozunk, ami a nyelvektől a kémiáig is tart. Nálunk, hála a Jóistennek, nincs olyan probléma, hogy mondjuk

matematikából nem tudjuk korrepetálni a gyermeket, vagy akár fizikából, kémiából. Nálunk a helyi specialitásokból adódóan van egy technikai rész, és általános iskolai és gimnáziumi oktatásban is tudjuk részesíteni, és értelemszerűen nálunk még létezik az, hogy szilencium, bármilyen hihetetlen. Én azt gondoltam, amikor odakerültem, hogy én is voltam kollégista hat éven keresztül, és már akkor se nagyon volt, vagy megpróbáltuk mindenféleképpen kijátszani azokkal a dolgokkal, amit itt elmondtunk. Akkor inkább kint maradtunk még pluszban a pályán, és azért olyan edzőink voltak és olyan edzői garnitúrával dolgoztunk, hogy ott még azért kint maradtak.

Én azt szoktam mondani, hogy nem csak a gyerekekre kell áthárítani ezt az egész problémát, mert én azt gondolom, hogy nagyon kevés az a mai lelkiismeretes edző, aki akár főállásban is, akár mellékállásban is még azért ott marad. Kevés az az idő, amit mi a labdarúgással töltünk. Az a kilencven perc, az valójában nem kilencven perc, tudja nagyon jól, aki edzősködik. Ugye teljesen más a felnőtt futballban, egy NB I-ben lévő percszám, és más, értelemszerűen egy utánpótlásban dolgozó. Korosztálynak megfelelően megvannak itt a Bozsik-korosztályok is, a nagypályára felkészítés, majd a nagypályán töltött idő, ami 40–45 percnél nem több. Tehát belegondolunk, hogy itt az elhangzottak alapján, vagy itt a jelenlévők közül, hogy mennyit futballoztak akkor a gyerekek, és valójában, ahogy elhangzott itt ez a környezet, hogy mi az a homogén környezet. 45 percért megy ki a

gyerek, 45 percért utazik, akár másfél-két óra hosszát, akár hozzánk, és még ebből is ki lehet hozni azért olyan plusz dolgokat. De ehhez plusz munka kell, nem elég az az edzésszám.

És ha a fejlesztési területeknél kezdjük, akkor értelemszerűen az iskolánál, akkor utána megvannak a beilleszkedési problémák. De én most holnap reggelig tudnék akkor erről beszélni, mint tanár is, meg amúgy is elég jól megbeszéljük. Én azt tudom mondani erre, hogy nagyon-nagyon fontos azoknak az embereknek a jelenléte – és azokra én mindig azt mondom, tanár és pedagógus és minden egyben –, akik ezt a folyamatot véghez tudják vinni. Mert ugye itt ez a hármas: megvolt akkor a felvétel, megvan az, hogy beilleszkedés, megvan akkor az akadémiaóra való beilleszkedés, és az ott lévő teljesítménynek a mérhető mutatói. Hogyan tudjuk mi mérni ezt, vagy mivel mérjük? Az, hogy csak nyerünk, az nagyon kevés, az nem érdekel, engem soha nem érdekel az eredmény. Én az összes kollégámmal úgy mondom – természetesen van egy olyan, amikor már a felnőtt futballba próbálunk menni, akkor igenis, hogy próbáljunk meg győzni –, elsődlegességében a tehetség, a tehetségnek a felfedezése és a kiteljesedése.

Erre most egy nagyon jó példát tudnék mondani. Nálunk volt egy Egri Imre nevezetű kétsopronyi fiatalember, aki most a Debrecen felnőtt csapatában kapott profi szerződést, innen Kétsopronyból. Azt a kislíát fél 2-kor felvettük, és fél 9-kor ért haza. És itt van az a befektetett

munka, és tudom, hogy nagyon keveseknek adatik meg ez a dolog. Ugye észre kell venni azt, hogy kivel is foglalkozunk, és mennyi az a plusz munka. Az a gyerek még addig, amíg nem indult el a busz, a körjárat, addig az a gyerek mindig kinn maradt, az még mindig foglalkozott külön, akár önmagában is. És a kollégáktól hogyan várjam ezt, vagy hogyan próbálom meg azt elérni, hogy – úgymond idézőjelben ilyen tanár és ilyen jó gyakorlat módjára – próbáljunk meg ott maradni. Nagyon-nagyon kevés. Nekem nagyon nehéz délután azt mondani egy tesitanárnak, hogy „Maradjál már még a tesinél, még ötezer meg tízezer forintért.” Sokkal egyszerűbb egy angol tanárnőnek meg tanárnak – és bocsánat, elnézést kérek mindenkitől –, hogy utána még menjen és tanítson külön.

És pluszban ráhúzták a futballra ezeket az egyéni képzőket, hogy majd még foglalkozzanak velük, mert biztos, hogy sokkal jobb lesz. Igen, biztos, hogy sokkal jobb lesz. De magát a grundot, magát azokat a dolgokat, amit megéltünk, hogy 12 éves korban már felnőtt csapatban játszik, próbálkozik, odamegy, felnőttekkel való kapcsolattartást és mindent megtanul, ezek nagyon hiányoznak. Leizoláltuk a gyerekeket, ott vannak: „Na, ez csak a tizenhárom évessel játszhat. Ez csak a tizenöt évessel játszhat. Nehogy följebb rakjuk, mert egyéni érdekek azt diktálják, hogy az én csapatom nyerje meg a meccset!” Mert Magyarországon még sajnos mindig az van: az a jó edző, aki megnyeri a meccset U7-ben. Szerintem nem az a jó edző. Az

a jó edző, aki gyönyörű szépen felépíti azt a gyereket, és majd 18 éves korában kész lesz arra, hogy bemutatkozhatson. És akkor már lehet, hogy rossz is a szám, amit mondok, mert a világ futballjában már ugye 16-tól be lehet rakni szépen, és 16–17 éves gyerekek már ott vannak, és kopogtatnak, és mennek és dolgoznak, míg Magyarországon sajnos még mindig ott tartunk, hogy egy 22 évesre még azt mondjuk, hogy tehetség. Hát 22 évesen ne legyen már tehetség, hanem 22 évesen futballozzon, és ahogy itt elhangzott, akkor tartsa el a családját, mert azt kell mondani – teljesen jogos a Jánosnak az elmondása –, hogy igenis, ebből nagyon jól meg lehet élni. A mai világban ezt profi módon lehet úzni, profi módon kell hozzáállni, és igenis nagyon szép összegeket lehet ezért eltenni, és még mindig akkor azt mondom, hogy hol van a labdarúgásnak a szeretete. Ugye látjuk azért, hogy mindig vannak botlások ebben a történetben, de én azt gondolom, hogy előbb-utóbb ez is gyönyörű szépen majd ki fog simulni.

És hozzá kell tenni azt, hogy mi hogyan próbálunk meg ezen segíteni. Rengeteg olyan eltévelyedett gyerek lesz akkor is, hogyha bent van a kollégiumi rendszerben, akkor is, hogyha akadémián játszik, mert igenis, sajnos ezektől a külső ártalmaktól próbáljuk megvédeni. Nálunk létezik, én bevitettem a kollégium területére ugyanúgy az összes olyan programot, amik a kollégiumi előírás szerint megvannak. A DADA programtól kezdve a különböző leszoktatók, mindenféle fajta olyan dolgot veszünk fel, és nálunk még működik,

mert meg kell tenni. Mert tudjuk nagyon jól, hogy amikor össze vannak zárva a gyerekek, és olyan dolgok vannak, amikor egy kicsit szabályozottabb az életvitele, nem otthon van, akkor ennek azért vannak buktatói is. Mi azon vagyunk, hogy ezeket mindenféleképpen kiküszöböljük, és megpróbáljuk a jó útra terelni, hogyha vannak eltévelyedett gyermekek.

De a legfontosabb, ami itt elhangzott a mai napon, hogy ott azon a zöld gyepen... És most engedjétek meg, hogy Baukó Tusi legendás gyúróra emlékezzünk egy fél másodpercig: „Ott a ződ gyöpön köll megmutatni, fiam.” És ez tényleg így van, és mindenki mondhatja, mindenki az élete saját területén, a saját szakmájában, én azt gondolom, hogy mindenkinek kell annyira igényesnek lenni, hogy ott mutassa meg. Én biztos nem fogok beleszólni, hogy egy lakatos munkát hogyan kell elvégezni, biztos, hogy nem fogok bele. De hogyha megkérdeznek arról, amihez azt gondolom, nem mondom, hogy értünk hozzá, csak beszélünk most jelen pillanatban róla, akkor abban még hallható és élvezhető, amiről beszélünk. Köszönöm.

Pisont András – Nekem lenne egy pár gondolat ehhez. Igazából az alapítványi munkánkban, amit mi tevékenykedünk és dolgozunk a kiválasztó programtól kezdve, mennyire tudunk a gyerekeknek a tehetséggondozásban segítséget nyújtani. Itt azért vannak negatív dolgok, és csak egy pár esetet szeretnék felvázolni. Volt olyan település, Tiszavasvári, ahol Pista kiment felmérni a gyerekeket, hogy igazából

hogyan tudnak játszani, és ugye vissza lehet kérdezni az egyesület oldaláról, hogy ezek a gyerekek játszanak, de nincsenek leigazolva. Akkor mégis hol játszanak ezek a gyerekek? Itt eléggé problémás dolgok, hogy mennyire kellene a cigány gyerekek egyesületi formában, vagy akár akadémiai szinten is, vagy bármilyen formában? Tudjuk, hogy nem egy egyszerű helyzetben vannak a cigány gyerekek. Tudjuk azt, hogy mennyire tudnak alkalmazkodni az akadémiai létbe, és nekünk az egyik legfontosabb elem az lenne, hogy lenne egy átmeneti helyünk, ahol mi ezeket a gyerekeket összeszedve felépítenénk őket az akadémiai szintre, az akadémiára felkészítenénk őket. Hát ezen vagyunk és ezen dolgozunk.

Van itt nagyon sok olyan eset is, hogy ugye elmegy a gyerek – és sajnos ez már szociális oldal – egy próbajátékra (ez én velem történt meg), ott van majdnem, hogy szerződés előtt, jön a telefon, hogy meghal a család éhen, és cseresznyét kell szedni, és a gyerek megszökik és hazamegy, mert meg kell etetni a gyereket. És ezt igazából senki nem tudja lekontrollálni, se akadémiavezető, se jómagam, mert fogja magát, oszt eltűnik. És egy tehetséges gyerekről beszélünk, aki még talán a mai napon most 19 éves gyerek, és elveszett. Olyan mutatói vannak neki, hogy az fantasztikus. És egyszerűen nem tudtuk kezelni a dolgot, mert akkor ő úgy érezte, hogy igenis el kell menni cseresznyét szedni, mert abból van pénz a családnak. De abban ő nem gondolkodott, hogy hoppá, majd ebből mit profitál ő, meg milyen

lehetőségei vannak. Ugye az alapítványunk országos szinten dolgozik, mindenütt megjelenünk, és istenigazából, ahol csak segítséget tudunk nyújtani, ott tudunk nyújtani. Most pont visszagondolva, Körmenden voltunk Pistával. Három hete voltunk ott? Eszméletlen, abban a 40 fokos melegben, 11 órakor elkezdtek az edzést, roma és nem roma vegyesen, fiatal gyerekek, azzal az elánnal, szinte tajtékoztak a gyerekek. És egy 11 éves kisgyerekről mondom Pistának, „Nézd meg, milyen gyerek, milyen bal lába van.” Nem volt kérdés, mint ahogy a Jani is mondja, hogy följebb toltuk a 13-masok közé – mert ugye szétszedtük a gyerek korosztályokat –, és a gyerek ott is megállta a helyét.

És a kérdés az a másik oldalt: Ki fogja őt mentorálni? Ez egy hatalmas nagy kérdés. Így a tehetségek eltűnnek, eltűnhetnek. Az oké, hogy bemegyünk az akadémiába, meg a szülő beviszi a gyermeket az akadémiába, és legyél ott, meg minden, de igazából a kiválasztás egy fontos. Az, hogy azok a szakemberek menjenek ki, és ne egyszer nézzék meg, meg ne hallomásból, hogy „Hú, hát mondta a haverom, meg a haveromnak a gyereke, akkor hadd menjen be.” Ez nem biztos, hogy előnyt fog jelenteni. Nagyon sok cigány gyerek, tehetséges gyerek sajnos nincs benne a magyar labdarúgás vérvonalában. És itt van az a kérdés, hogy miért.

Szelei János – A háló hiányzik? A felépítettség hiányzik? Van erre vonatkozó terv vagy iránymutatás, valami olyan, ami segít? Pista

mondta, hogy mindenhol létszámproblémák vannak. A legtöbb egyesületnél nem számít az, én azt gondolom, hogy ők most honnan jönnek. Ha focizni akar valaki, talán ma már elértük azt, hogy el tud jutni. Csak azokat a peremvidékeket nagyon nehéz megtalálni, ahol nincs jelen az adott egyesület, és kevésbé van rálátása azokra a kicsi falvakra, azokra a játszóterekre, ahol ezek a fiúk egyáltalán megjelennek, és ahol nem működik olyan utánpótlás-nevelés, ahol a gyerekek jól tudnák érezni magukat.

Pisont István – Van kétfajta dolog, van a Bozsik, illetve az intézményes Bozsik. Na most, vagy az iskolai szinten, vagy a felépítéséről beszélünk, az országos felépítésről. Azért mondtam, nem lehet eltűnnie egy játékosnak. Itt csak az akarati dolgok kellene a kezdeti lépésekhez, hogy egy kisgyerekekkel be kell mennem, le kell igazoltassam – tiszavasvári példa –, és kezdeni kell játszani, és aztán majd kiforrja magát. Nem kell túlbonyolítani a dolgot, majd a tehetség utat tör magának. Szóval majd az a személy, az meg látja, ehhez kellene a szakemberek, Körmenden ki az a személy... Nekünk kutya kötelességünk szólni, mint ahogy a Szurgent Lajosnak szóltak, hogy tehát van egy kis Pisont Szarvason. Hát szólunk kell annak a közösségnek, mert ugye mi országosan dolgozunk, de hogyha látunk valakit, nem akarjuk kiszakítani abból a közegből, hanem szólni kell Békés megyében, vagy a Hajdúságban, hogy „Ott van egy tehetség. Figyeljete rá!”

Mi a nehézség? Nem tud bejönni busszal 20 kilométert. Akkor fizessetek buszt, vagy az alapítványunk beszáll ebbe a történetbe. Vagy valakinek focicipő kell, amit mondtatok, hogy el volt szakadva a cipő, nincs cipő. Akkor vegyünk neki cipőt, és akkor ezen ne vesszen már el egy tehetség. Szóval a Balogh Norbi esete, hát vegyetek már neki kaját, hogy jobban tudjon focizni, és meglegyenek azok az életfeltételek. Szóval nem szabad, hogy a gyerek eltűnjön. Ha már van egy tehetség, és nagyon sokan látják benne ezt a tehetséget, akkor az adott környezetnek felelőssége van az adott gyerekért, hogy igenis tudjon menni. Na most, kis korban, mint versenyztetés, ott áll számára a Bozsik, az intézményes rendszer, az egyesületi forma, és aztán majd kiforrja magát. A lehetőséget kell neki megadni, és annak a közösségnek meg befogadónak kell lenni, teljesen mindegy, hogy cigány vagy nem cigány, tehetség van és jöjjön be. Focizni szeret, akkor behozom. Hát nincs olyan, akit elzavarok. Beviszem a rendszerbe, és majd lesz belőle valami. Ha nem, akkor lesz egy jó szertáros, vagy mit tudom én, szurkoló. Hát teljesen mindegy, hogy hogyan, megfogom, befogom a rendszerbe a játékost.

Kiss János – Erre még reagálnék mindenféleképpen. Elfogadás, befogadás, érzékenyítés, ez a hármas dolog, ami mindenféleképpen ehhez nagyon-nagyon szükséges. Miért is? Ugye elfogadónak kellene lennünk abban a részében, hogy mindenféleképpen a kiválasztás, de nem a gyereknél, hanem az edzőnél. Miért? Hát nekem

mindenféléképpen úgy kell kollégákat választanom, és választok is mindenféléképpen, hogy ezek megtörténnek. Ennek van egy háttere, mint ugye mindennek. Én nyolc és fél évig voltam Magyarbánhegyesen a módszertani központban nevelő és Startház vezető. Nagyon sok élethelyezettel találkoztam, és valójában én így nőtem bele ebbe az egészbe, hogy nálam természetes volt, hogy a Startházban 14 fiúgyermekből 13 roma volt, és nekem ott kellett dolgozni, és akkor nem volt ezzel gond. Volt egy nagyon jó igazgatóm. Első munkahelyem volt a főiskola után. A futballt abbahagytam, és elmentem felvételizni. Kezet fogtunk, és azt mondtam, hogy soha többet nem fogok odamenni. Hát a futballisták ilyen nem csinálnak. Nyolc és fél évig voltam ott. Nagyon sajnáltam, hogy utána, amikor integrálták, egyesítették az intézményeket, akkor nem ő nyerte meg a pályázatot. Lehet, hogy a mai napig ott dolgoznék még. És valójában ezt hozza magával az ember. Megtanultuk azokat a dolgokat, amik jöttek, és soha nem voltak különbözők: gólt akart rúgni mindenki, és meg akarta nyerni a mérkőzést.

És amikor választjuk a kollégákat, akkor ugye nemcsak szakmai alapon kell, hanem, hogy valaki ember-e vagy nem. És akkor vannak az érzékenyítési folyamatok – annyira divatos most ez a szó. Most azért kell nagyon használni, mert majd mestertanárnak és utána kutató tanárnak szeretnék még elmenni mindenféléképpen, mert ugye abból kell majd egy ilyen esszét is írni, hogy hogyan tudjuk ezeket a

gyerekeket megmenteni. És ahogy azt mondjuk, hogy lesz belőle szertáros, nálunk ez élő példa mind a két egyesületben – ugye itt a Pista bátyám el tudja mondani –, hogy van egy Bacsa nevezetű fiatalember, aki nálunk volt, utána hozzánk került, és most az egyik gyúrója az egyesületnek. És valahol hitvallásom az, hogy végigvigyük ezt a rendszert: saját magunknak képezzük ki a gyúrókat, az edzőket – ugye van edzőképzés is Gyulán –, és máshogy ez nem fog működni, ez biztos.

Az, hogy rengeteg tehetség van – biztos, hogy van tehetség, a „rengeteg” szóval már egy kicsit csínján kellene bánnunk –, de azt meg kell tudni találni. Nekem volt egy nagyon jó cimborám, barátom, itt dolgozott Békésen, és ugyanolyan nevelőként volt itt a Királyvári Károly, akinek a nevét azért akarom megemlíteni, mert azt mondta, hogy „Keresd meg a tehetséget, a többi majd alakul.” Nagyon érdekes, amikor azt mondjuk, hogy tanítsuk meg futballozni a gyereket. Igen, egy szintig meg lehet tanítani mindenkit futballozni, és majd utána kiderül. Én azt gondolom, hogy embernek kellene maradni mindenféleképpen, azt az integrációt, azt a beilleszkedési folyamatot mindenkinek elő kell segíteni. Azt, hogy igenis ezek a gyerekek olyan helyre kerüljenek, ahol megállják a helyüket.

Egyetlenegy példa – és nem szeretnék untatni benneteket –, hogy igenis, nálunk is bekerülnek a rendszerbe, és van, aki meg tud maradni, és valaki nem, de nálunk nagyon sok lehetősége van a gyermekeknek. Nekem van egy pap igazgatóm, aki ezért adja a

lehetőséget a gyermekeknek, de van egy olyan határ, amit ha átlép, akkor el kell tudjunk köszönni. Még akkor is, hogy tudjuk, hogy lehet, hogy rosszabb környezetbe fog visszakerülni. De én azt gondolom, hogy nagyon sokan meghálálják azt, hogy igenis iskolát tudnak végezni, érettségit tudnak szerezni, hogyha kell, szakmával tudnak elmenni ebből a rendszerből. És az, hogy hányan járnak, és hányan lesznek profi játékosok – azt mi nagyon jól tudjuk, akik benne vannak mélyebben, hogy az akadémiáról kikerülő játékosoknak csak nyolc százaléka lesz profi futballista. Viszont ember még lehet, jó munkavállaló lehet, és ezt kell tudni. Mint ahogy Jánosnál ugyanúgy dolgoznak olyan emberek, akikkel valaha együtt futballozott, ott vannak, és nem muszáj mindenkinek NB I-es focistának lenni. Lehet NB II-es, de boldog emberré váljon. Ennyi.

Szelei János – Köszönjük szépen. Az idő repül, ahogy mondtam, reggelig tudnánk erről beszélgetni, meg sok minden másról. Én nagyon szépen köszönöm. Rengeteg sok kérdés volt felírva nekem a papírra, de ahogy beszélgettünk, folyamatosan kaptam a válaszokat, nem kellett föltegyem a kérdéseket. Úgyhogy nagyon átfogó volt, én azt gondolom, ez a beszélgetés. Nagyon szépen köszönöm, hogy itt voltatok, megjelentetek. Szerintem mindenkinek egy nagy élmény volt benneteket személyesen hallgatni, és a gondolataitokat, én úgy gondolom, hogy át tudtátok adni. Én bízom benne, hogy a fiatalok, akik itt vannak közöttünk, kaptak olyan útravalót, amit hogyha magukkal

visznek, akkor reméljük, hogy néhány évtized múlva ők is így fognak beszélgetni majd a közönségnek.

Én ezennel zárnám a rendezvényünket, illetve meghívok mindenkit egy kötetlen beszélgetésre egy állófogadás formájában, amihez jó étvágyat kívánok mindenkinek.